

Familien Lauridsen
Fortællinger om Velling og Donsiggård
samt
Familiegrene og stamtræer

Martin Lauth Lauridsen
Marts 2022

1. Introduktion til fortællinger om familien Lauridsen

De fleste bedsteforældre er blevet opfordret af børn og børnebørn til at fortælle om barndommen, hvor det jo var meget anderledes at være barn og at gå i skole. Og det pirrer især nysgerrigheden, hvis de kan fortælle om en barndom ude på landet – og måske endda i Jylland.

Mange børn og børnebørn vil også gerne høre om familien, for det er de færreste, der har styr på anerne blot nogle få generationer tilbage. For familierne var jo store dengang, og det har været svært at bevare kontakten til alle forældrenes fætre og kusiner og deres efterkommere.

Derfor har jeg lagt mig i selen for at fortælle om familien Lauridsen. Det sker med afsæt i min farfar og farmor, Martin og Ane, der boede på Donsiggård det meste af deres liv, og hvor min far og hans søskende – såvel som jeg selv og Søster AK – blev født og voksede op.

Allerede for nogle år siden sørgede kusine Inger for, at der blev udarbejdet en navne- og adresseliste over anden generationen efter farfar Martin og farmor Ane, som hvert andet år mødtes til et fætter-kusine-træf på skift hos hinanden. Det er den oversigt, jeg bygger videre på sammen med Anette, fætter Vagns kone, som har lagt sig i selen for at udarbejde stamtræerne.

Jeg har ikke haft ambitioner om at skrive en slægtsbog, men dog at fortælle om slægtens rødder og sidegrene med afsæt i min oldefar, Jens Veilgaard Lauridsen, fra Velling ved Ringkøbing, men med fokus på vores gren af familien, samt sidegrenene efter Martin og Ane på Donsiggård.

Det er første gang, at der bliver skrevet fortællinger om familien, og der vil være flere nyheder for de fleste. Der var vist ingen af os, der vidste, at vores (tip)oldefar i Velling var født uden for ægteskab, og at han var en så dygtig landmand, at han kunne overtage gården, hvor han voksede op som plejebarn. Det er nok helle ikke alle, der rigtig kendte geografien og historien for Rind Sogn og Donsig, og udfordringerne på den egn, hvor deres familie voksede op.

Jeg håber derfor, at mange vil få fornøjelse af fortællingerne og lyst til med tiden at grave lidt dybere i arkiver og kirkebøger for at få endnu mere at vide om familien Lauridsen og dens opvækst og gerning i det vestjyske.

Flere nærtbeslægtede familier er allerede beskrevet i slægtsbøger, f.eks. bedstemor, Ane Charles, i slægtsbogen for Fløe-slægten, og min mor, Johanne Lauth, i slægtsbogen for Lauth-slægten. Det kunne jo være interessant med en tilsvarende slægtsbog for Lauridsen-slægten. Der er derfor

medtaget en række oplysninger til slægtens sidegrene, der kan være til hjælp den dag, andre har lyst til at gå videre.

Jeg har valgt at opdele fortællingerne i flere kapitler. I det første kikker jeg på geografien og får Velling og Donsiggård placeret i Jylland. Dernæst retter jeg blikket mod Velling ved Ringkøbing, hvor bedstefar og bedstemor på Donsig, Martin og Ane, voksede op, og hvor mange fra familien blev boende.

I det følgende kapitel finder læserne en fortælling om farfar/Martin og farmor/Anes tid på Donsiggård sammen med deres fem børn, Alfred, Karl, Thue, Jens og Lis, som hver især dannede grene med næste generation i familien.

Det er derfor naturligt, at der dernæst kommer korte fortællinger og stamtræer for hver af de fem grene, så vi kan fortælle vores børn og børnebørn om, hvem der er hvem i de seneste generationer. Kapitlet indledes med et foto fra 1984, hvor efterkommerne var samlet på Donsiggård i anledning af mor/Johannes fødselsdag.

I fortællingerne lægger jeg vægten på den lige linje fra oldefar Jens i Velling og frem til vores egen gren i slægtstræet. Men i et bilag bringes en supplerende oversigt over sidegrene i familien. Det er oplysninger Anette og jeg har fundet på nettet og ikke mindst har fået af slægtninge, der har været så venlige at sende dem til os. Det har nemlig vist sig, at der er flere, der interesserer sig for at få familierelationerne på plads. Andre kan derfor have glæde af oplysningerne.

Det skal fremhæves, at Anette og jeg har fået stor hjælp undervejs, både fra vores egen generation i den nære familie, men også fra fjernere slægtninge med rødder i Velling. Desuden har vi – som det vil kunne ses – trukket på nettet, arkiv.dk, historiske bøger og leksika mv.

Fortællingerne har på ingen måde ambitioner om at være hverken et historisk eller litterært værk, men jeg har valgt at udarbejde en kort reference- og litteraturliste til hjælp for andre, der evt. vil grave dybere i fortællingerne.

Jeg håber, at mange børn og børnebørn i familien får glæde af fortællingerne og stamtræerne.

God læse- og fortællelyst.

Marts 2022

Martin

Martin Lauth Lauridsen

martin@lauth.dk

Anette Lauridsen

avl@fibermail.dk

Forsiden. Jens Veilgaard Lauridsen og Kristine med børn, ca. 1895

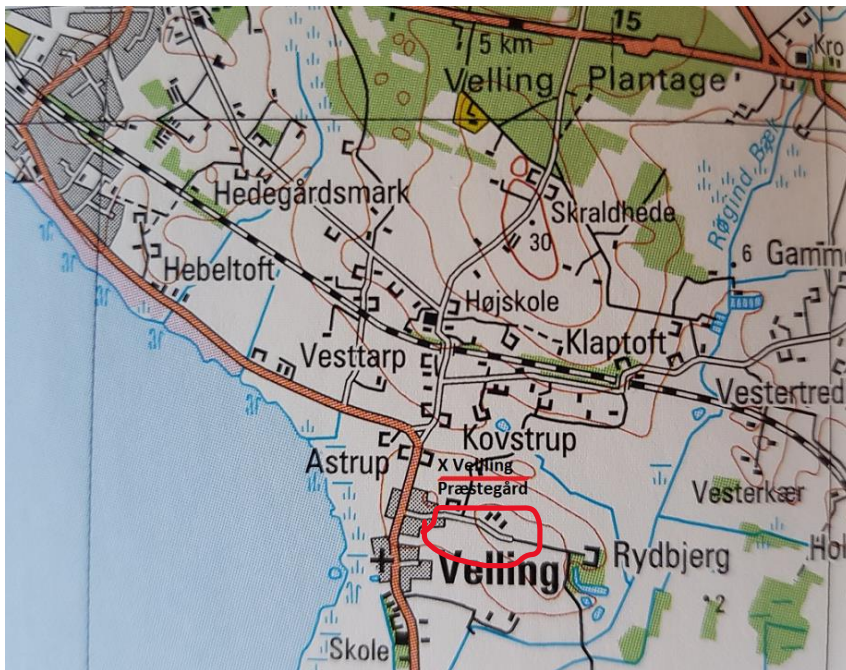
2. Indholdsfortegnelse

	Side
1. Introduktion til fortællinger om familien Lauridsen	2
2. Indholdsfortegnelse	4
3. Her ligger Velling og Donsiggård	5
4. Familiens rødder i Velling	9
5. Farfar Martin og farmor Ane på Donsiggård	18
6. Familiegrenene i stamtræet efter Martin og Ane	33
- Alfred > Inger og Erik	38
- Karl > Åse og Vagn	43
- Jens > Martin og Anna Kristine, AK	49
- Thue > Jens Erik, Jørgen og Karen Elise	58
- Elisabeth, "Lis" > Jette, Mogens, Karsten og Åse	62
7. Referencer, summarisk oversigt	68
8. Kontaktliste for Lauridsen-slægten	69
9. Bilag 1. Andre grene af Lauridsen familien	70
10. Bilag 2. Var Søren Kierkegaard Uldjyde?	82
11. Separate bilag: Stamtræer for	
- Alfred-grenen	42 1
- Karl-grenen	48 3
- Jens-grenen	57 5
- Thue-grenen	61 7
- Elisabeth, Lis-grenen	67 10
- Jens Vejlgård Lauridsen og hele familien	82 13

3. Her ligger Velling og Donsiggård

Flere har spurgt, om det ikke ville være en god ide med et par kort over egnen, hvor Velling og Donsiggård ligger. Det er det uden tvivl, så her er nogle illustrationer, der viser, hvor vi skal hen i Jylland.

Som det ses af Danmarkskortet på næste side, ligger Velling lige øst for Ringkøbing i Vestjylland. Jeg har sat en rød cirkel omkring byen. Og lige herunder har vi et kort over en del af Velling Sogn med Ringkøbing By i øverste nordvestlige hjørne. Byen har senere bredt sig ud mod Velling.

Den nordvestlige del af Velling Sogn med hovedvejen fra Ringkøbing til Herning øverst i billedet

Hebeltoft er den nordvestligste del af Velling Sogn med Ringkøbing By som nabo. Omkring 1670 blev egnens store gård, Enestegården, udstykket til 3 gårde, herunder Hebolgård, hvor oldefar/Jens Vejlgård Lauridsen senere kom i pleje, og som han overtog i 1902.

Præstegården, som han overtog forpagtningen af i 1890, ligger midt i billedet – understreget med rødt. Velling Kirke, hvor Jens og Kirstine blev begravet, ligger med udsigt over Ringkøbing Fjord. Deres gravsten er placeret lige foran kirkedøren.

Bemærk, at der er flere hede-navne, *Hedegårdsmark* og *Skraldhede*. Ja, områderne lidt væk fra strandene var gamle hede arealer, og Velling Plantage øverst i billedet blev anlagt for at tæmme fygesandet.

Fra Velling og til Donsiggård, 6 km syd for Herning, var der 45 km. Turen klarede drengene på Donsig på cykel, når de skulle på ferie hos bedstefar og bedstemor i Præstegården i Velling.

Primærruter og vejlængdetabel

Danmarkskort med Velling, Donsiggård og Alheden i røde cirkler. (Motorvejen Vejle – Herning – Holstebro er ikke med på kortet)

De to kortudsnit til venstre viser de ca. 5 km langs hovedvejen fra Herning til Vejle, der var egnen, hvor familien Lauridsen voksede op. Der var 6 km til Herning, 3 km til Lind og 2. km til Høgild.

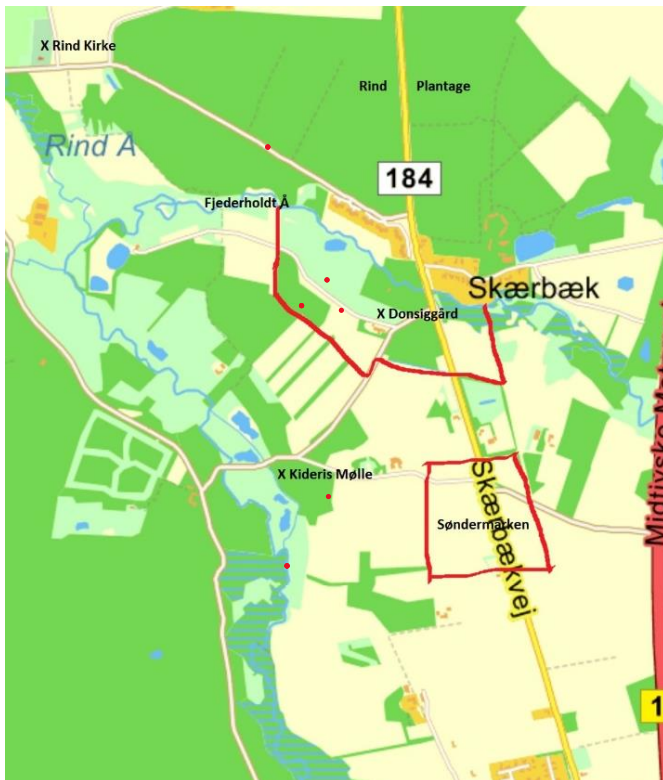
Som det ses, lå Donsiggård i et dejligt område langs Fjederholt Å og omgivet af skove mod nord, Rind Plantage, og syd og vest, Høgildgård og Jydevad Plantager.

Den gamle Rind Kirke øverst mod nordvest lagde navn til Sognet. Kideris Mølle ikke langt fra Donsig hørte oprindeligt under Herningholm Gods, og det var egnens ældste og største gård. Og gårde og husmandsbrug mellem Rind Kirke og Høgild, også Donsig Hus og senere Slukefter/Donsiggård, blev udstykket herfra.

Bemærk også "Øster Høgild" nederst på kortet. Det var et centrum for Hammerum Herreds uldkræmmere i 1800-tallet, og hosekræmmeren på Overgård stod fadder til Søren Kirkegaard. (Se bilaget herom).

Børnene på Donsiggård gik i Høgild Skole, der lå 2 km mod syd, og byen var dengang samlingspunktet for egnen. Senere fik Lind en mere dominerende rolle.

På kortet til venstre er Donsiggårds beliggenhed og jorder ved Fjederholt Å indtegnet med rødt. En god del af jorden lå langs Åen, og ca. 20 tdl. lå ca. en km mod syd, Søndermarken. Hertil var der adgang ad den gamle hovedvej A18 – nu 184 på kortet – eller ad en markvej.

De grønne arealer mellem Gården og åen, og mellem Gården og hovedvejen var ikke tilplantet, da bedstefar overtog gården.

Bemærk den nye Midtjyske Motorvej længst til højre.

Donsiggård og tilhørende arealer

4. Familiens rødder i Velling

Farfar og farmor, Martin og Ane på Donsiggård, voksede op i Velling ved Ringkøbing Fjord, hvor hans far var forpagter af Præstegården, og hendes far var murer.

Her er det første billede, vi har af farfar/Martin sammen med forældrene og fire af hans søskende:

*Jens og Kristine med børnene Lars, Laurids og – helt til højre – **Martin**, samt foran Maren og Theodor. Senere fødtes Signe, billedet er fra ca. 1895*

Jens Vejlgård Lauridsen var velanskrevet i sognet. Han blev udnævnt til sognefoged, og han var involveret i anlæggelsen af Velling Plantage. Det er bemærkelsesværdigt, at Jens og Kirstines gravsten er opstillet lige foran kirkedøren ved Velling Kirke – og ikke langs kirkediget, som de andre gravsten fra de sløjfede grave.

Den firlængede præstegård var opført i stil med de velkendte klitgårde langs den jyske vestkyst, og den blev bevaret helt frem til 1967. Nu står kun det fredede stuehus, præsteboligen, tilbage. Det ligger bag en gruppe store træer i det ellers åbne landskab ud til Ringkøbing Fjord. Ved siden af lå ejendommen, hvor forpagterfamilien boede.

Præstegården blev opført i 1832 af præsten C. F. Hassenfeldt, som var en af N. F. S. Grundevigs tidligste tilhængere i det ellers indremissionske Vestjylland. Og han havde stor betydning for, at sognet blev grundtvigiansk og har været det helt frem til vores tid. Det er ikke tilfældigt, at sognet har både en friskole, en efterskole og en højskole.

Trap Danmark, 3. udgave, gav en ret omfattende beskrivelse af Velling Sogn i slutningen af 1800-tallet. Det fremgik, at godt en femtedel af jorden var under plov og besået, medens godt en fjerdedel var græs og engarealer. Det vil sige, at omkring halvdelen af jorden var udnyttet til landbrug. Man var nået langt med opdyrkningen og beplantningen af de tidligere udbredte hedearealer i Sognet, og det var da også under en tiendedel af arealet, der fortsat var hede.

Trap Danmark viste også, at næsten alle i sognet levede af landbrug og nogle få af fiskeri, håndværk eller handel. Og det var da også et gennemgående træk, at næsten alle i familien Lauridsen havde rødder i landbruget og bondekulturen, og at de var arbejdsomme og hæderlige folk – både i Velling og senere på Donsiggård. Først op i 1900-tallet valgte nogle af børnene en levevej i andre erhverv som postbud, håndværker eller lærer.

Oldefar/Jens forpagtede Velling præstegården i 1890, altså da han var godt 30 år gammel. Men allerede 12 år senere overtog han den nærliggende gård, Hebolgaard, som han drev i 10 år, indtil sønnen Laurids overtog den. Tilknytningen til Hebolgaard er en lidt længere historie.

Velling præstegård

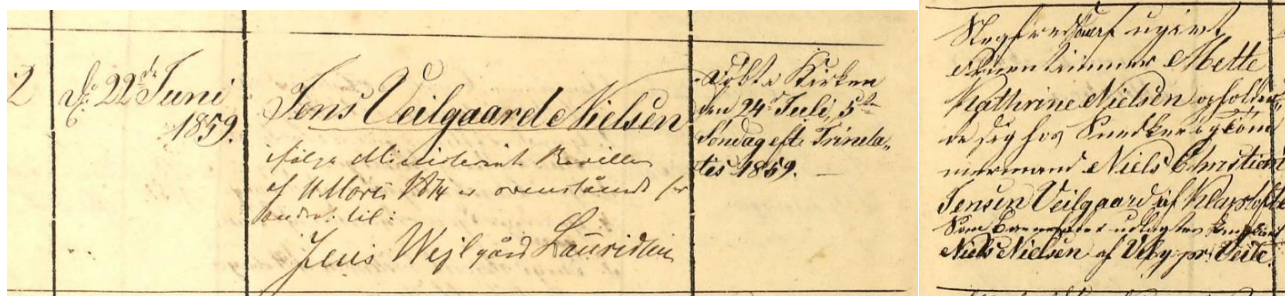
Forpagterboligen

Jens Veilgaard Lauridsen, f. i. Velling - Gift med - Christine "Kristine" (Larsen) Lauridsen, f. i Sædding

22. juni 1859, + 27. august 1943

21. september 1853, + 11. juni 1905

Oldefar/Jens voksede nemlig op som plejebarn på Hebolgaard hos Laust Jepsen (1822) og Maren, født Isaksen (1825). Jeg har ikke kunnet finde noget om, hvor gammel han var, da han kom i pleje, men det har nok været ret hurtigt efter fødslen.

Jens' fødselsdato, navn, dåbsdato og navne på forældrene i kirkebogen for Velling Sogn, 1859

Det fremgår nemlig af kirkebogen for Velling Sogn, at han blev døbt **Jens Veilgaard Nielsen** den 22. juni 1859, og at han var "Slegfredssøn af ugift Fruentimmer Mette Kathrine Nielsen opholdende sig hos Snedker og Tømmermand Niels Christian Jensen Veilgaard af Klarstofte. Som Barnefader udlagtes Ungkarl Niels Nielsen af Viby pr. Veile"

Hans mor og far var altså ugifte, og jeg har ikke kunnet finde oplysninger om dem. Der har formentlig ikke været udsigt til, at moren kunne klare at være alene med et barn, og Jens er derfor blevet sat i pleje. Det kan måske undre, at han ikke blev bortadopteret. Og også, at han blev døbt med tømmerrens efternavn, Veilgaard, som mellemnavn. Tømmerren stod i øvrigt også fadder ved barnedåben.

Jeg ved heller ikke, hvorfor det blev hos Laust Jepsen, han kom i pleje – eller hvornår det skete. Men Laust mistede begge sine døtre, konen og svigermoren nogle år forinden, i 1861-63, hvorefter han blev gift med Maren Isaksen, som han fik datteren Maren Storgaard Lauritsen med i 1865. Der var altså få børn på gården – og ingen drenge.

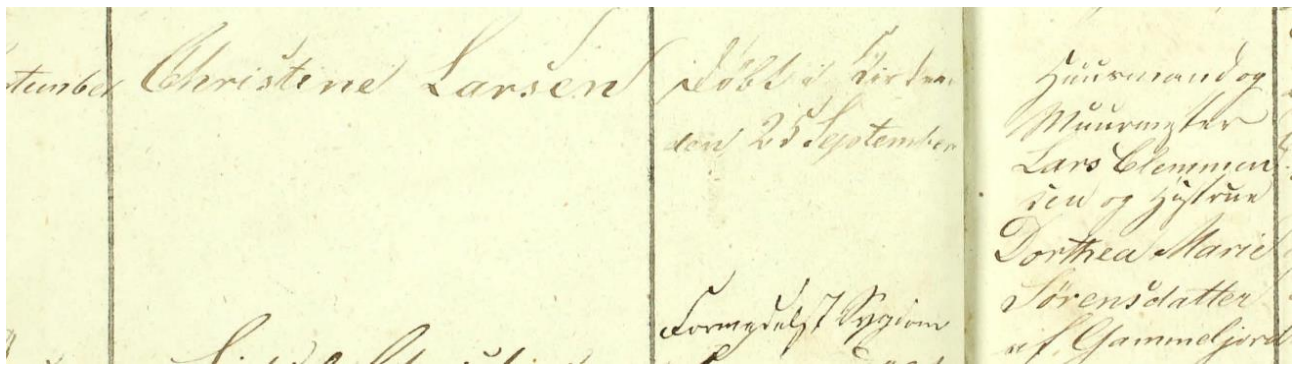
Det blev senere indskrevet i kirkebogen, at Jens "ifølge Ministeriel Bevilling af 11. Marti 1874 har forandret Navn til Jens Weilgaard Lauridsen". Det er uklart, hvorfor han valgte Lauridsen, da han var 15 år gammel, men det kan være afledt af plejefarens fornavn, Laust, og måske skiftede han navn i forbindelse med, at han blev adopteret? ("W" i Weilgaard kan være en skrivefejl, idet det ved dåben og andre steder staves med "V").

Der er næppe tvivl om, at oldefar/Jens havde en vanskelig start på livet, og at det er bemærkelsesværdigt, at han senere klarede sig så godt, at han kunne overtage plejegården, blive sognefoged og opfostre 6 børn, der også klarede sig godt.

(Pudsigt nok har fætter Jens Erik fortalt, at hans far, Thue, fik at vide af et ældre familiemedlem: "Lad være med det. Der vil dukke noget op", da han var i gang med at kortlægge familiestamtræet. Var det fortællingen om bedstefars barndom, der ikke måtte komme frem?)

-

Tilbage til Velling Præstegård. Oldemor/Christine kom fra nabosognet Sædding, og her er omtalen af fødsel og dåb i kirkebogen i Sædding Sogn i 1859:

Omtalen i kirkebogen i Sædding Sogn af Christine, "Kristine", (Larsen) Lauridsens fødselsdag og dåb, 1859

Oplysningerne er vanskelige at læse i denne kopi, men bemærk, at oldemor var døbt "Christine". Men hun foretrak åbenbart det mere jordnære "Kristine", som hun senere omtales med - nogle steder blev det også til "Kirstine".

Bemærk også oplysningen nederst til højre om, at forældrene kom fra "Gammeljord". Det satte mig på sporet af efterkommere af familien, der fortsat bor i Sædding, og som hedder Gammeljord. Se mere herom i bilaget om andre grene af familien Lauridsen.

Karsten Gammeljord fortalte mig bl.a., at "gammeljord" oprindeligt stammede fra dengang, hvor gårdene lå omkring kirken. Når de yngre i familien overtog en af gårdene, flyttede de ældre ud på heden og anlagde nye gårde. Den nye egn kom til at hedde "gammeljord", og det blev senere et familienavn.

Bemærk også, at en af farfar/Martins brødre på Præstegården, Lars, fik "Gammeljord" som mellemnavn.

Det var jo også i Sædding, at Søren Kirkegaards far, Michael Pedersen Kierkegaard, voksede op på Kirkegaard, der var fæstegård under kirken, og som dreng blev sendt ud på heden for at vogte får. Der var her, at han en våd, blæsende og kold efterårsdag kravlede op på en høj og forbandede gud – hvilket han var meget tynget af senere i livet.

Få år efter kom Michael K. over til sin morbror i København, hvor han kom i lære som hosekræmmer. Det gik ham som bekendt så godt, at han optjente en formue, som familien og Søren Kierkegaard kunne leve godt af i mange år.

Faren testamenterede 3000 rigsdaler til et legat, der skulle sikre en bedre undervisning for de unge i sognet. Efter farens død tog Søren K. til Sædding for at besøge sognet. Det skrev han en fortælling om, hvori han omtaler Sædding som Danmarks fattigste sogn. – Der er i øvrigt rejst en mindesten i Sædding, hvor Kirkegård lå.

En pudsig forbindelse var, at Søren Kierkegaards mor kom fra Brandlund, og at hosekræmmerne på Overgaard i Høgild – et par km. syd for Donsiggård – stod faddere for Søren K. ved dåben. Et par generationer senere var den daværende gårdejer og hans kone på Overgaard gode venner med min

bedstefar og bedstemor på Donsig. Se artiklen "Var Søren Kierkegaard uldjyde" i et bilag til disse fortællinger.

Jens Veilgaard Lauridsen og Kristines børn og efterkommere

Her er en kort omtale af bedstefar/Martins søskende. Der følger en del supplerende oplysninger om disse grene af familien i et bilag.

Laurids Lauridsen (1885), blev gift med Helma, født Asmussen i 1887 i Thorsted. Han var den ældste og overtog gården Hebolgaard i Velling ind mod Ringkøbing, som faderen, oldefar/Jens V. L., som nævnt havde overtaget nogle år forinden. De fik en stor flok børn: Jens (1915), Nikolaj (1916), Erling (1917) Else Kirstine (1918), Holger (1919), Anna (1924), Esther (1927) og Ejnar (1931).

Datteren Else Kirstine blev gift med Svend Aage Nielsen, og de overtog gården efter Laurids. Deres søn, Bent, blev fjerde generation på gården.

Laurids' seks yngste børn på Hebolgaard

Ungdomsbillede af Ane

Lars Gammelfjord Lauridsen (1886) blev gift med Gunder Kjeldsen, og de havde gården Foldkjær ved Ulfborg.

(Martin Lauridsen (1888) – farfar, omtales nedenfor)

Theodor Marius Lauridsen (1890 - 1962), blev gift 1918 med Sidsel, født Agerskov i Lem i 1894, hvis far var lærer. De overtog forpagtningen af præstegården, og Theodor blev ligeledes sognefoged.

Deres børn:

- Jens Agerskov (1924 – 2012). Gift med Liane A. fra Flensborg. Ingeniør, boede i Kolding, men Jens og Liane flyttede som pensionister tilbage til Velling. Jens var medlem af byrådet (V) i Kolding i to perioder. Jeg husker, at han og Lars besøgte os engang i 50'erne. Jens og Liane havde to børn: Søren og Bente.
- Lars Agerskov (1928 – 1989). Gift med Kirsten, født Fensvig, datter af lærer Holger Fensvig (oprindeligt H. Rask Nielsen), og Anna Birgitte Toft. Lars var agronom, underviste på Fjordvang Landbrugsskole, senere landbrugskonsulent; han overtog forpagtningen af præstegården, blev sognefoged og medlem af amtsrådet (V), senere amtsborgmester, men

døde ret ung pga. en hjernesvulst. Lars og Kirsten Agerskov havde tre børn: Anna Birgitte, Inger og Ole.

- Theodor og Sidsel havde tre børn mere, Rigmor, Søren og Inger, der døde som børn og ung pige.

Fætter-kusinetræf på hos bedstefars søster, faster Signe, og onkel Marius på Grønbjerg Skole i 1952. Bedstefar Martin – med Vagn på skødet – sammen med bedstemor Ane sidder som nr. tre og to fra højre. Onkel Marius med hat længst til venstre, dernæst tante Anne, fars faster Signe og min mor, Johanne. Det er vist nok farbror Karl, der står bagerst, midt for. På bænken længst til højre sidder bedstefars bror, Theodor, og lige over hans venstre skulder står hans kone, Sidsel

Se også fotos nedenfor i bilaget

Maren Lauridsen (1894). Blev gift med Alfred Pedersen. Boede måske først i Hee og i hvert fald i Lem St. på deres gamle dage. De havde vist nok børn, herunder en søn, der hed Jens, som også boede i Lem, og som blev gift i en ret høj alder. Kusine Åse og Poul Erik besøgte dem et par gange.

Signe Lauridsen (1898). Blev gift med lærer Marius Kristensen, Grønbjerg Skole. Mild og venlig dame. I 50'erne arrangerede de flere fætter-kusine træf på skolen, som vi altid glædede os meget til. Det var en festlig udflugt med leg og højskolesange til den medbragte mad.

Så sent som i midten af 1990'erne blev der holdt et familietræf i Velling Forsamlingshus, som Søster AK og Frede var med til. Desværre kunne Karen og jeg ikke deltage.

De havde tre børn, Jens Kristian, Stine "Søster" og Edel. Se mere i bilaget om andre familiegrene.

Farfar Martin og farmor Ane

Farfar Martin, var den tredje ældste af børnene på Velling Præstegård.

Martin Lauridsen, f. Velling

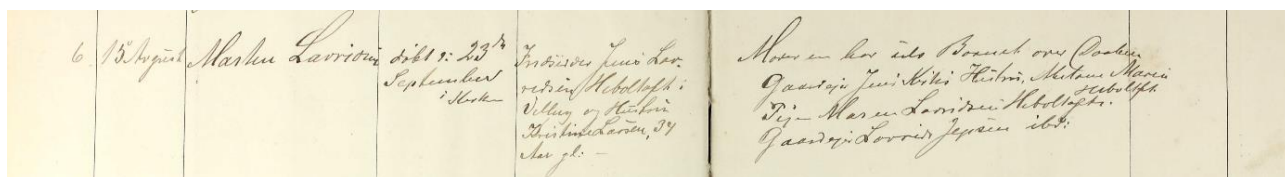
- Gift med -

Ane (Charles) Lauridsen, f. Velling

15. august 1888, + 6. august 1958

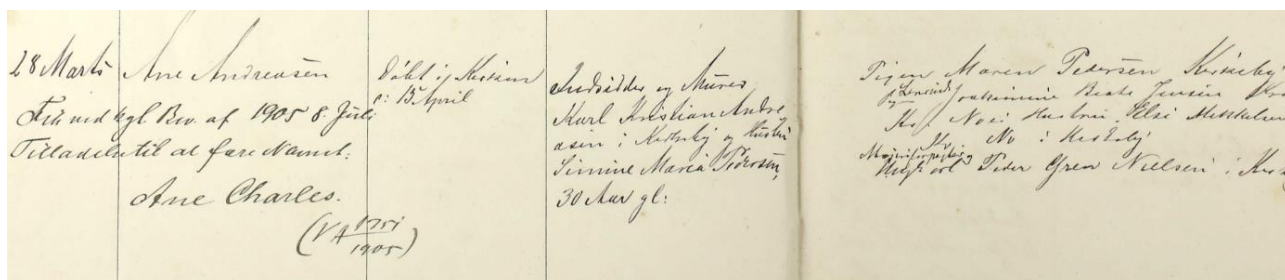
28. marts 1883, + 6. april 1966

Farfar Martins fødsel og dåb var omtalt i kirkebogen for Velling Sogn i 1888, og der er ikke noget specielt at bemærke.

Omtalen af Martin i kirkebogen for Velling Sogn, 1888

Bedstemor/Ane var født i Velling Kirkeby, hvor Murer Charles' hus lå ned mod fjorden, og her er omtalen af hende i kirkebogen:

Omtalen af bedstemor Anes fødsel og dåb i kirkebogen i Velling Sogn, 1983

Ja, der er et par oplysninger, der sikkert er nye for de fleste. Det fremgår, at hun ikke var født "Charles", men Andreassen, og at familien – i henhold til Kgl. Bevilling – skiftede navn til Charles i 1905, dvs. da ane var 22 år.

Vi har fundet frem til, at hendes forældre var:

Carl Chr. Charles

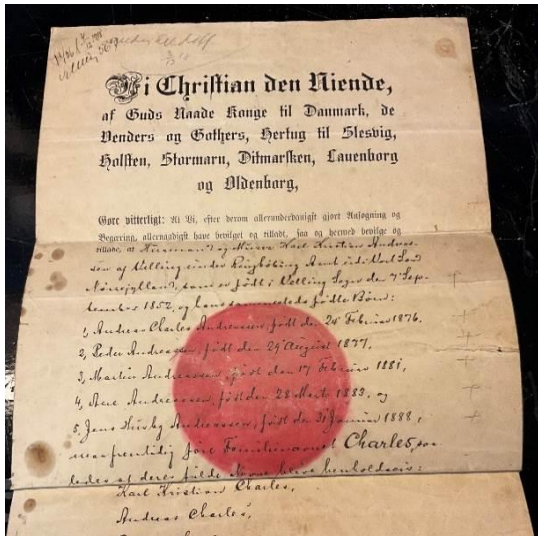
- Gift med -

Simine Marie (Petersen) Charles

5. februar 1852, + 27. november 1935

24. juni 1852, + 13. november 1922

Som det ses, omtaltes faren i kirkebogen som Karl Kristian Andreassen, og moren som Simine Marie Pedersen. Det var hele familien, der skiftede navn i 1905. Men vi har ikke kunnet finde nogen af dem i kirkebogen for Velling Sogn, så de var nok tilflyttere fra et nabosogn.

Carl Chr. Charles var kendt i Velling og omegn som "Charles murer". De havde tre børn, to drenge, Andreas og Peter, samt farmor Ane. Andreas (1876 – 1993) blev gift med Caroline Petrea Dinesen (* 1874 i Kollund - + 1936), og de flyttede efter nogle år til Herning, hvor han overtog sodavandsfabrikken Nykilde.

De fik seks børn, hvoraf den ene, Jens Kristian C., blev gift med Oda og overtog sodavandsfabrikken og depotet for Ceres, ligesom han var en meget aktiv idrætsleder i byen. Jeg husker, at de kom og hentede æg på Donsiggård, ligesom Kristian var aktionær i Rind Plantage.

Kongebrevet, der godkendte navneskiftet

*Oldefar Jens V. L., Velling, sammen med farfar **Martin** og **Ane** m.fl.*

På billedet står oldefar/Jens V. L. i midten med sin lange pibe. Ved hans højre side står farfar/ Martin (Donsig) og ved hans venstre side farmor/Ane. Jeg mener at kunne genkende deres ældste søn, farbror Alfred, længst til højre. De andre drenge i hvide skjorter må være hans brødre, Karl i midten og den ene af tvillingerne, Jens eller Thue, foran Ane med hånden hævet for at skærme for solen. Manden længst til venstre er onkel Marius i Grønbjerg med fars faster Signe lige til højre for ham. Hun minder om moderen, Kristine, der døde meget tidligere end oldefar/Jens.

De fik to sønner – den ene Peter, blev uddannet læge og var ligesom sin kone i mange år professor på Aarhus Universitet. Den anden, Niels Christian, blev lærer og er nu forstander på en skole ved Jels.

Bedstemor/Anes anden bror, Peder Charles, var i en periode bestyrer af Andelsmejeriet i Velling, men flyttede til Varde, hvor han i mange år var restauratør og hotelejer. Billedet af farfar Martin og Ane i det efterfølgende kapitel om årene på Donsiggård blev optaget i Varde. Arbejdede de mon i en periode for broderen dernede? Carl Murer tilbragte i øvrigt sit otium på Donsiggård.

Martin og Ane købte i 1914 Donsiggård, 6 km. syd for Herning, hvor de fik fem børn: Alfred L., Karl Charles L., Jens L., Thue L. og Elisabeth "Lis" L. I et senere kapitel følger fortællinger og stamtræer for hver gren.

-

Juni 2022. Tilføjelse fra "Danske Landmænd og deres indsats", 1943, Ringkøbing Amt, side 454:

"Jens V. Lauridsen har lært Landvæsen; han har være Sogneraadsformand og Medlem af Sogneraadet, Sognefoged 1902 – 38, i Tilsynsraadet for Ringskøbing og Omegns Sparekasse, Tillids- og Vurderingmand i Den alm. Brandforsikring samt i Bestyrelsen for de fleste kommunale og lokale Foreninger. Lauridsen har gjort en stor Indsats som Tillidsmand paa de forskellige kommunale Omraader for hvilken han har modtaget 3 store smukke Sølvpokaler, den ene fra Politikredsen, den anden fra Landbg. alm. Brandforsikring, den 3. fra Ringskøbing Omegns Sparekasse. Lauridsen er Dannebrogsmænd."

-

I et bilag til fortællingerne er andre grene af Lauridsen-familien omtalt.

5. Farfar Martin og farmor Ane på Donsiggård

Martin og Ane, farfar og farmor, flyttede til Donsiggård i 1914. Det var en ret fattig og nøjsom hedeegn, da de kom til Rind Sogn, men den var nok ikke meget anderledes end Velling sogn, hvor de kom fra. Lad os se lidt på geografien og historien.

Vi husker fra vores geografitimer, at de store, flade sletter i Vestjylland blev dannet af smeltevandet under den anden istid. Her blev sand og grus aflejret, medens den fede, frugtbare moræneler lå tilbage, da isen smeltede og dannede bakkelandskaberne i Østjylland, samt Nord for Holstebro og Viborg.

Men medens det meste af Velling Sogn var opdyrket, lå en tredjedel af Rind Sogn fortsat hen som hede ved begyndelsen af 1900-tallet, og knap en tredjedel var opdyrket eller græsarealer. Der var derfor også en større bestand af får på gårdene i Rind end i Velling.

Overraskende nok var egnen omkring Donsig beboet allerede i jernalderen. Der blev for mange år siden fundet en jernalder-boplads tæt ved Rind Kirke, hvor Rind Å og Fjederholt Å løber sammen. Og i 1940 blev der ved tørvegravning tæt på Søndermarken syd for Donsig fundet tre halve vognhjul, der var blevet skåret ud af én egestamme med en diameter på 74 cm. De blev på Nationalmuseet dateret til omkring år 2800 før vor tidsregning, altså også fra jernalderen. Vognhjulene er udstillet på Herning Museum.

Kideris hjulet

Historien vidner også om ganske gode perioder i Vestjylland. Det er for eksempel bemærkelsesværdigt, at befolkningen var i stand til at opføre de mange kirker – for eksempel i

Gjellerup, Rind og Arnborg – i tilhuggede kampestenen i løbet af ret få årtier omkring år 1100. Og det fortælles, at egetømmeret til Rind Kirke kunne hentes i skove, der strakte sig fra kirken og til Ikast.

Men udviklingen på de magre, ufrugtbare jorder gik meget langsom, og ofte blev den slået tilbage af tørke. Gamle kort viser, at flere områder i Rind Sogn omkring 1700 var dækket af fygesand og indlandsklitter.

Det gjaldt store dele af Jyndeved og Birkebæk, og i området syd og øst for Rind Kirke lå kun fire ejendomme: Elmholt og Fjederholt, der lå 2-3 km mod øst, og lidt syd for Donsig lå Kideris Mølle, samt Bærslund, der var købmandsgård. Det meste af deres jord var hede.

Heden og sand fygningen var baggrunden for de store initiativer for at tilplante områderne og for at omdanne lyngarealer til agerjord. Og vi kender jo alle fortællingerne om Enrico Dalgas, Det danske Hedeselskab og sloganet "Hvad udad tabes – skal indad vindes" efter krigen mod Prøjsen i 1864.

Rind Kirke, skibet er fra 1100-tallet.

Familien Lauridsen blev engageret i et af initiativerne, Rind Plantage.

Hedeselskabet stod bag anlæggelsen af mange af de store plantager. Allerede i 1867 købte selskabet Høgildgård på 650 tdl. land et par km. syd for Donsiggård, og senere gården Birkebæk på 1300 tdl. endnu sydligere. Ved andre plantageprojekter var det velhavende godsejere og forretningsfolk, der stod bag. Men mange initiativer blev også taget helt lokalt, hvor landmænd og erhvervsfolk gik sammen om at tilplante, opdyrke og/eller afvande nye landbrugsarealer.

I nogle områder var jorden så dårlig, at det ikke var muligt at opdyrke den til brugbar landbrugsjord. Det gjaldt for eksempel arealet på Taulund Bakke mellem Donsig og Lind, hvor hedesandet var så mager, at der netop var problemer med sandfygning og indlandsklitter. Her gik lokale landmænd og håndværkere i 1875 sammen i et aktieselskab, Rind Plantage A/S, for at tilplante området.

Bedstefar blev medlem af bestyrelsen i 1927 og formand fra 1933. Det var ganske naturligt, at børnene blev aktionærer og fik adgang til at komme med på jagt: Farbror Alfred. Begge hans børn er døde, og jeg ved ikke, hvor hans aktie er havnet. Min far, Jens, hvis aktie AK's søn, Dennis, nu har. Jeg fik selv en aktie i fødselsdagsgave, da jeg blev 16 og kunne gå på jagt. Den aktie fik Andreas

overdraget for et par år siden. Osv. Bedstefar blev som formand efterfulgt af far/Jens, som var formand frem til sin død i 1974. Men familien er fortsat godt repræsenteret af fætter Vagn i ledelsen.

Anparterne i Plantagen tillægges fortsat en betydelig liebhaverværdi, idet der er tale om et dejligt rekreativt område tæt ved Herning, ligesom jagterne er meget populære. De fleste anparter er derfor fortsat placeret i Herning området.

-

Gennem tiderne blev Vestjylland også hårdt ramt af epidemier og krige, der kunne lægge egne helt øde. Et sagn fra Kideris Mølle tæt på Donsig fortæller, hvad befolkningen kunne blive udsat for.

Ifølge sagnet var mølleren meget rig, og han og den kønne datter besluttede at grave en stor sum penge ned, så den var i sikkerhed, inden en flok udenlandske lejetropper slog sig ned på møllen. Landsknægtene hørte imidlertid om skatten og gik i gang med at lede efter den, men forgæves. De stillede mølleren overfor valget: En grusom død – eller at vise, hvor skatten var.

Men mølleren afslørede ikke noget, så i raseri stak landsknægtene ild på gården og gav datteren besked om, at faren ville blive brændt levende, hvis hun ikke fortalte, hvor skatten var. Det gjorde hun ikke, og faren blev kastet levende ind i flammerne. Datteren blev udsat for tortur, men det lykkedes hende at flygte og at drukne sig i åen.

Over 200 år senere kunne man i 1892 læse i Herning Folkeblad: "Stort møntfund" og historien om, hvorledes Peder Østergaard havde fundet en stor penge-skat med 120 sølvmonter, da han nypløjede i en mose lidt nord for Kideris Mølle. Mønterne lå i to poser, der var lavet af benene til et par bukser. Mønterne stammede især fra Sachsen og tyske områder, men nogle bar et portræt af Kong Christian den IV., og den yngste var dateret til 1631.

Det kunne tyde på, at det var tilbageblevne lejetropper, der havde begået udåden. De havde forfulgt de danske tropper tilbage til Danmark og besat Jylland efter Kong Christian den Fjerdes nederlag i 30-års krigen ved Lutter am Barenberg i Hartzen i 1626.

Landsknægtene var berygtede for deres grusomheder overfor lokalbefolkning. De fik ikke udbetalt sold (= soldaterløn), men måtte selv sørge for deres forsyninger, og de røvede og udplyndrede derfor alt og alle, de mødte på deres vej.

Peder Østergaard var i øvrigt en meget dygtig landmand, og han blev i mange år en af Martin og Anes gode naboer.

Der er ikke så mange dramatiske fortællinger fra Rind Sogn, men der er dog én mere, vi må have med. I begyndelsen af 1800-tallet var den unge Frelle Frellesen huslærer på Kideris Mølle. Han var søn af degnen i Rind og velkendt i sognet. Han stiftede bekendtskab med en ung enke, som han lovede at gifte sig med, og som han besvangrede.

Han forsøgte imidlertid at løbe fra sit tilsagn, skønt han blev presset fra flere sider. Nogen tid efter, at barnet var født, besøgte han enken. Det kom til et opgør, hvorunder han dræbte hende med en kniv under ret dramatiske omstændigheder.

Under forhøret tilstod han ugerningen, og "Han blev ved Overretten dømt til at miste Hovedet ved Øxe, hvilken Straf han udstod ved Skarpretteren fra Odense, den 12te Novbr. 1811 uden for Holstebro".

"Natmandfolket" kan der også fortælles dramatiske historier om, og dem vender jeg tilbage til.

-

Men Martin og Ane kom til et fredeligt sogn, da de kom til Donsiggård i 1914. De overtog i virkeligheden to ejendomme, der fra gammel tid havde heddet Donsighus og Slukefter, og som begge var udstykket, dvs. udskilt, fra Kideris Mølle.

Martin og Ane fotograferet i Varde

Donsighus var den ældste, og den kan spores til, at Lars Donsig Christensen i 1734 ejede ejendommen. Den lå vist nok 3-400 m. fra Donsiggård ved vejen vestpå, hvor der senere blev gravet en stor mergelgrav. (Eller øst for hovedvejen??). Ejendommen optræder i folketællingerne frem til 1840, hvor der boede fem personer på stedet.

Slukefter var også – som alle ejendomme mellem Rind Kirke og Høgild – udstykket fra Kideris Mølle, og den optrådte første gang i folketællingen fra samme år, 1840, med fem beboere: Claus Bech og Johanne Cathrine Petersen, der var søster til Petersen på Kideris Mølle, samt deres 3 børn. Navnet "Slukefter" fortæller ganske rigtigt, at der i en periode var kro på gården. Senere var der også smedje.

Ejendommen blev givetvis bygget i forbindelse med udstykningen med kampestenssokkel, lerklinede murstensmure, stråtag og lavloftede rum. Byggestilen var meget typisk for perioden.

Stuehuset og staldbygningen med stråtag på fotografiet nedenfor ser givetvis ud, som de så ud i hele bedstefars og bedstemors tid. Men tilbygningen til staldbygningen med bliktag blev bygget af dem.

Den hvidkalkede lade med rødt tegltag til højre skiller sig ud. Den blev bygget i kriseårene i 30'erne for penge, bedstefar fik for salget af et stykke jord ned mod åen til fabrikant Anker Boll fra Herning Kedelfabrik. Pengene gav muligvis også mulighed for at bygge den hvide bygning over for stuehuset med hestestald, vognporte, tørvehus, vaskerum og karlekammer, men den kan godt være ældre.

Farvelagt luftfotografi af Donsiggård, ca. 1953

Gården ændrede muligvis først navn til "Donsiggård", da bedstefar og bedstemor overtog ejendommen den 11. marts 1914. Den var på omkring 75 tdl. land med en god blanding af engarealer, agerjord og lidt skov til tømmer og brænde.

Jorden lå langs næsten 1 km. af Fjederholt Å, hvor der var gode fiskemuligheder, og hvor engene gav fine græsningsarealer til køerne og ungkreaturerne. Her var der også græs i de tørre somre. Plantagen dækkede et meget sandet område, der strakte sig ind over to naboejendomme. De dyrkede arealer var opdyrket hede, ja, de 20 tdl. land, der lå ved hovedvejen 1 km. syd for gården, blev ligefrem kaldt "Heden", senere "Søndermarken".

Afgrøderne var naturligvis bestemt af den magre jord og en blandet besætning. Der blev dyrket rug, havre og byg, en del roer og lidt lupiner til dyrene og naturligvis mange kartofler, ligesom der blev slået hø på nogle af engarealerne. Der var jo ikke noget, der hed kunstgødning, så det var vigtigt at veksle afgrøderne, og at sprede møg med passende mellemrum, så jorden ikke blev udpint.

Alfred, Jens, Carl og Thue, ca. 1921

Vi taler jo om en periode før den store mekanisering af landbruget. Farfar/Martin havde naturligvis plove, harver, slåmaskiner, hø-rive og radrensere, der blev trukket af hestene, men andet arbejde blev i vid udstrækning udført med håndkraft. (Nedenstående fotos er fra nettet – ikke Donsiggård).

Møget blev læsset på den stive vogn med store hjul, læsset af og spredt med et greb; kornet blev sået med hånden, det blev høstet med le, bundet i neg, sat i stak, læsset på vogn og kørt hjem i laden for i løbet af vinteren at blive tærsket med plejl osv., osv. Alt sammen et hårdt og slidsomt arbejde.

Høst med le, kornet bindes i neg

Høst med selvbinder og kornet sættes i stak

Kornet læsses

Marken pløjes

Bedriften på Donsiggård var ganske typisk for perioden med en blandet besætning af køer, ungkreaturer, svin, høns og ænder, samt naturligvis tre heste. Der var plads til et dusin køer i kostalden, så det var nok besætningens størrelse.

I første halvdel af 1900-tallet var en gård i vidt omfang selvforsynende. Man lagde selv korn til side til såsæd og kartofler til at lægge om foråret osv., ligesom man havde hjemmeslagtede svin, samt æg og fjerkræ. Der blev dyrket mange grøntsager i kålhaven og høstet flere slags frugt i frugthaven.

Det var naturligvis et meget stort arbejde, for der var jo ikke noget der hed fryser og køleskabe eller elektriske husholdningsredskaber – for slet ikke at tale om vaske- og opvaskemaskiner. Alt måtte klares i hånden.

Så man saltede, røgede, syltede og henkogte kød, frugt og grøntsager, så det kunne holde sig i et stykke tid. En hovedrengøring og en storvask, der blev gennemført nogle gange om året, krævede også en ekstra arbejdsindsats.

Der skulle naturligvis tjenestefolk til for at klare en sådan bedrift. Så vidt jeg ved, havde bedstefar og bedstemor et par tjenestekarle og en -pige, der i perioder blev suppleret med daglejere og nabokoner.

Men der skulle naturligvis også sælges nogle produkter for at få penge til lønnen til tjenestefolkene og for at kunne betale andre udgifter til maskiner, el og det begrænsede udvalg af købmandsvarer, de købte hos købmanden i Kideris. Der blev leveret mælk til mejeriet i Lind, svin til slagteriet i Herning, og der blev handlet med kreaturer, høns og kartofler på markedet i Herning.

Hans Smidth: Stormarked i Herning

Transport var naturligvis en udfordring, for der var jo hverken bil eller traktor på gården. Ofte måtte man spadserie med et par kreaturer ind til markedet eller måske cykle med en kasse bagpå. Og skulle de besøge familien i Velling, måtte de cykle eller tage rutebilen fra Herning de 45 km. de havde godt nok en hestetrukket fjedervogn til "fint brug", der blev brugt til besøg hos naboer og til ture ind til Herning, men det var for langt for hestene at trave helt til Velling og tilbage.

Det var dengang fortsat almindeligt på egnen, at der blev holdt får på heder, overdrev og skovområder, der endnu ikke var under plov, men jeg har ikke hørt, om de også havde får på Donsig. Det var ellers en egn, der i 1800-tallet var et center for hosekræmmere, og som tidligere nævnt, var det familien på Overgaard ved Høgild, der stod faddere til Søren Kierkegaard. De handlede nemlig meget med Søren's far i København.

Skærbæk Uldspinderi

Midt i 18-hundredtallet blev der taget et bemærkelsesværdigt initiativ, da Jens Jespersen oprettede et uldspinderi i Skærbæk. Han fik bækken opdæmmet, så Skærbæk Sø blev dannet, og han byggede spinderiet ved dæmningen, således vandet kunne trække et møllehjul, hvorfra kraften blev overført til maskinerne. Og i et halvt hundrede år kørte bønderne deres uld til Skærbæk for at få den spundet.

Området hørte under Rind Plantage, og da spinderiet lukkede, blev der oprettet et traktørsted, der blev et yndet udflugtsmål for folk i Herning og fra hele egnen. Også for børnene, der badede i søen om sommeren og løb på skøjter om vinteren.

Skærbæk Savværk på den anden side af Fjederholt Å over for Donsig voksede frem i 1930'erne og havde en snes medarbejdere ved udbruddet af 2. Verdenskrig. Savværkets behov for elektricitet til motorer og lys mv. havde stor betydning for etableringen og udviklingen af egnenes transformerselskab. Og Helene og Christian Dahl på Savværket var sammen med Baadsgaards på Overgaard blandt bedstefar og bedstemors bedste venner.

Men Martin og Ane kom sammen med mange andre naboer. Man kom jævnligt til en kop kaffe hos hinanden, og runde fødselsdage, sølvbryllupper o.lign. blev som regel fejret med mange gæster.

-

Den ældste dreng, Alfred, var et par år, da Ane og Martin flyttede ind på Donsig i 1914, og samme år kom Karl til. Tvillingerne Jens og Thue blev født i den rækkefølge i 1916, altså to år senere. Endelig fik de en efternøler, Elisabeth, "Lis", i 1924. Hele børneflokken var altså opvokset på Donsig.

I dag synes vi, at fem børn i en familie er ret mange, men det var anderledes dengang. Det var meget almindeligt ude på landet, at børneflokkene var store, og så havde det jo den fordel, at der var flere hænder til arbejdet, allerede når børnene blev 8-10 år. Og der er ingen tvivl om, at børnene på Donsig fik lov til at bestille noget.

Og det kunne nok være, at de blev beskidte i marken og også i laden om vinteren. Der var jo ikke noget, der hed brusere og badeværelse på Donsiggård dengang, men om sommeren var det ikke noget problem, for der var gode muligheder for at bade i det rene vand i åen. Og en badetur kunne ovenikøbet være en sjov afslutning på dagens arbejde.

Om vinteren var det en større udfordring at blive vasket ren. Det foregik ude i malkerummet ind til stalden, hvor det kolde vand i en spand eller balje måske blev spædet op med lidt varmt vand inde fra komfuret. Og toilettet var et lokum i et mørkt rum ved siden af, og drengene måtte tømme spanden ud på møddingen hver anden dag.

Aftenbadning i åen

Uvidenheden om hygiejniske forhold kunne give problemer. Ude på landet var det for eksempel sjældent, at børn og voksne børstede tænder, og med den manglende fluor i vandet i Vestjylland, havde Karius & Baktus frit slag. Og far Jens fik derfor forlorne tænder lige efter, at han blev konfirmeret.

Det var naturligvis en fordel at være fire brødre – også da de var mindre. For så var der jo altid nogen at lege med, og man kunne være fælles om et arbejde. Mange lege deltog man i uden legetøj, f.eks. "tag-fat" og "gemme" - eller "antonius", hvor det gjaldt om at gribe en bold, der blev kastet over taget, og løbe rundt om huset og ramme en modstander fra det andet hold.

Børnene lærte at passe godt på pengene. De havde en sparebøsse fra Hammerum Herreds Spare og Lånekasse i Herning, som bedstefar – ligesom mange andre landmænd på egnen – brugte som bank. Og i skolen lærte de at spare op med sparemærker, der blev købt og klistret i et hæfte, og som blev sat ind på kontoen i Sparekassen, når det var fyldt.

Legetøj var ikke noget man købte. Det var noget, man fandt – specielle sten eller træstumper, som blev brugt som marmorkugler og hinkesten – noget, man selv lavede, f.eks. flitsbuer og slangebøsser, eller som bedstemor syede, f.eks. dukker. Desuden var der naturligvis vældig gode muligheder for at bygge huler, gemme sig på gården og i haven, og for at lege i træerne.

Ja, og så fiskede de naturligvis i åen, hvor der var gedder, ørreder, stallinger og mange ål. De havde et par ruser, men fiskede også med fiskestænger og satte åle-kroge ud om sommeren. Det kunne være både hyggeligt og spændende at røgte krogene langs åen tidligt om morgenen, når solen var ved at stå op.

Skolen i Høgild skulle naturligvis passes. Børnene på Donsig gik – ja, de gik helt bogstavelig 2 km til og fra skolen – hver anden dag, som det var almindeligt ude på landet dengang, og de havde færre timer og fag, end inde i byerne. De gik i skole fra de var 7 til de blev 14 år, og det var meget sjældent, at børn fra landet fortsatte med at gå i skole derefter.

Enkelte, som farbror Alfred, kom i lære som tømrer eller i et andet håndværkerfag, og endnu færre tog en videregående uddannelse som lærer, som farbror Thue gjorde. De fleste, som farbror Karl, far og faster Lis, kom ud at tjene for selv at tjene penge og for at lære at være landmand eller husmor. Flere af dem kom også på højskole, hvor de fik suppleret deres kundskaber.

Høgild Skole i 1924. Familien Lauridsen var stærkt repræsenteret. På næst-bagerste række står Alfred som nr. 5 fra højre. På rækken, hvor fru Signe Mulvad sidder til venstre, finder vi far Jens lige ved siden af lærerinden, og helt yderst til højre hans tvillingebror, farbror Thue. Lige bag Thue står Niels Dahl fra Skærbæk Savværk, som jeg boede hos, da jeg flyttede til København i 1963. Og farbror Karl sidder på hug i første række helt til venstre.

Donsiggård lå et par km fra Høgild og tre km fra Lind, men farfar og farmor følte helt naturligt, at de ligesom naboerne hørte til fællesskabet omkring Høgild. I Erik Overgaards bog, "Høgild – skoledistrikt og landsbysamfund", kan man læse om Høgild Skole, de mange aktiviteter, børn og unge deltog i hen over vinteren, og om sommeren i fodbold og sportsaktiviteter på banerne ved siden af skolen.

Der var jo ikke noget, der hed fjernsyn, og der blev først udsendt landsdækkende radioudsendelser fra slutningen af 1920-erne. Der var dengang kun godt 100.000 licensbetalere, og familien på Donsig var ikke blandt dem, for de havde jo ikke engang indlagt elektricitet. Og telefon havde de heller ikke. Så det var ikke underligt, at der var stor interesse for fritidsaktiviteter og undervisning om vinteraftenerne.

-

Andelstankerne havde stor betydning i mange sammenhænge. På et tidspunkt trængte de magre jorder stærkt til at få tilført mergel – der som bekendt er ler med et stort kalkindhold – og så dannede man naturligvis et mergelselskab, der i et fælles initiativ tog sig af opgravning, distribution osv. Og som i øvrigt havde bedstefar som kasserer.

Et andet meget vigtigt andelsselskab var Kideris-Fjederholt Transformatorforening, der blev dannet i 1936 for at få etableret elforsyning til egnen. Dengang måtte man lokalt tage et initiativ for at få ført højspændingsledninger til området, hvor de blev koblet til nybyggede transformatorstationer. Her blev højspændingen omdannet til den strøm, der via et lokalt netværk af elmaster og luftledninger blev ført ud til de ejendomme, der havde tegnet sig for en andel.

Det var naturligvis et stort, stort fremskridt, at der blev indlagt elektricitet på Donsiggård. Det gav mulighed for at installere en motordreven vandpumpe og at etablere en vandhane i stalden og inde i bryggerset, således der ikke længere skulle hentes vand ude ved brønden på gårdspladsen.

Det gav også mulighed for at anskaffe en stor elmotor på hjul, der trak et tærskværk, hvor kornet blev tærsket, og en kværn, hvor kornet blev malet til grutning til svinefoder, samt naturligvis en sav, hvor træet blev savet op til brænde. Ja, det lettede meget på arbejdet.

Og det var også en stor hjælp, at der kom elektrisk lys i stalden og i laden, og at man slap for de brandfarlige petroleumslamper. Det gjaldt naturligvis også inde i stuehuset, hvor man hidtil havde været nødt til at arbejde med det dårlige lys, stearinlys og petroleumslamper gav. Der blev også opfundet elektriske varmeovne, men dem måtte man være varsomme med, for de slog som regel sikringerne.

De kasserede petroleumslamper blev kørt om i affaldsdyngen i mergelgraven. Heldigvis blev et par efterladt på lofter over stuehuset, hvor vi fandt dem, da huset blev revet ned godt 20 år senere i 1960.

Men det må også bemærkes, at andelsselskaberne ikke var helt så dominerende på Herning egnen, som i andre dele af landet. Svineslagteriet var ejet af den engelske Kooperation, grovvarerhandlen var på private hænder, og farfar og farmor handlede med private købmænd i Kideris og Lind.

Lampe og stueur fra Donsig

Spisestuestole fra Donsig

Det fremgår af Erik Overgaards bog, at familien på Donsig var meget aktivt engageret i egnens aktiviteter og initiativer, og farfar Martin var ovenikøbet medlem af Rind Sogneråd i 30'erne. Han var ligeledes i bestyrelsen for Rind Sogns Sygekasse allerede fra 1915, ligesom han var revisor i 13 år, inden han blev kasserer efter, at han og farmor flyttede til Lind.

En pudsig historie var, at farfar sammen med sognerådet var med til at bære "Kjælle Kasper" – landets sidste omvandrende kjæltring – til graven. I Rind Sogn fandtes fra gammel tid en hel koloni af "rakkere" – også kaldet "natmandsfolk" – der strejfede viden om. Det var en blandet flok af romaer, sigøjnere, lovløse og arbejdssky elementer, der hverken havde fast bolig eller arbejde. Som regel klarede de til livets ophold ved tiggeri, rapserier og tyverier, og de tilbragte som regel en del af deres tid på vand og brød bag lås og slå.

Kjælle Kasper fik navnet, fordi han som barn havde været "en kjælle knæjt", dvs. kåd og fuld af spilopper. Han var en ustyrlig krabat i skolen, og han kom tidlig ud at tjene som fåredreng. Men han var ikke meget for at bruge sine gode kræfter på at arbejde, og han stak af, da han kom ud for at tjene. Han ville hellere drive den af sammen med andre omstrejfere.

Han havde særlige evner til at få kvinder og hunde til at løbe efter sig, og i sine velmagtsdage sås han gerne i selskab med flere kvindemennesker, og han anslog selv, at han – mere eller mindre lovformeligt – havde været gift otte gange.

Kjælle Kaspers grav ved Rind Kirke

Kjælle Kasper var den sidste omstrejfende kjæltring og den sidste af rakkerslægten, der kendte deres hemmelige sprog. På sine gamle dage boede han på Rind Fattiggård, hvor han døde. Han var skam både døbt og konfirmeret, og han blev begravet fra kirken. Men kirken vovede alligevel ikke at begrave ham i indviet jord, så han blev stedt til hvile uden for kirkediget, hvor graven fortsat har mange besøgende.

-

Som nævnt var sammenholdet omkring Høgild stærk, og det hørte med til billedet, at der blev følt et vist konkurrenceforhold til Lind. En del af jordene i Lind lå på Skovbjerg Bakkeø, som jo var en af de "øer" af moræneler, der ragede op gennem smeltevandssletterne, og som gav Herning-Hammerum-Ikast egnen den fede landbrugsjord.

Når man kørte op gennem Rind Plantage, kom man altså op til en bedre landbrugsjord. Det gav naturligvis mulighed for en bedre høst og flere køer på markerne, og egnens første andelsmejeri blev derfor ret naturligt etableret i Lind. Men det var påfaldende, at landmændene i Høgild først meldte sig som andelshavere efter nogle år.

Mejeriet blev fulgt op med et grundtvigiansk forsamlingshus og et missionsk menighedshus i slutningen af 1890'erne, og dermed havde Lind markeret sig som hovedbyen. Men det var et fælles træk, at både Lind og Høgild var præget af grundtvigianere med mindre enklaver af indre missionske.

Hjemmet på Donsiggård var udpræget grundtvigiansk med højskolesangbogen på bordet ved alle fester. Menighedsrådet ved Rind Kirke var hovedsagelig grundtvigiansk, men bedstefar og bedstemor tog et skridt videre og meldte sig ind i valgmenigheden i Herning, der var stiftet allerede kort efter århundredeskiftet efter en konflikt med indre mission.

-

Det var ved begyndelsen af Første Verdenskrig, at bedstefar og bedstemor overtog Donsiggård, men befolkningen mærkede ikke direkte noget til krigen, idet Danmark jo holdt sig neutral. Men den gav gode afsætningsmuligheder for danske fødevarer til flere af de krigsførende lande, og årene under og efter krigen var gennemgående ret gode for landbruget. Omlægningen til animalsk produktion i slutningen af 1800-tallet bar frugt.

Til gengæld ramte krisen i 30'erne hårdt. Det var en international krise, og afsætningen – og dermed også priserne – til de store markeder i England og Tyskland faldt stærkt. Kanslergade Forliget gav en bedre indtjening på den fremmede valuta, men mange måtte gå fra bedriften.

Martin og Ane klarede sig igennem de vanskelige år, hvor de jo ovenikøbet fik udbygget gården. Men desværre fik farfar problemer med hjertet, og i 1944 overlod de gården til deres søn og svigerdatter, Jens og Johanne – min far og mor.

Farfar og farmor overtog deres tofamilieshus i Lind, hvor de flyttede ind i stueetagen, og hvor der var god plads til, at et værelse tæt ved indgangen kunne indrettes til kontor.

Farfar overtog nemlig ret hurtigt jobbet som kasserer i Rind Sogns Sygekasse, hvor han som tidligere nævnt havde været bestyrelsesmedlem og revisor i mange år. Det var et job, han kendte godt, og som han varetog lige til sin død i 1956.

Farfars skrivebord og stol

Farmor og farfar på deres ældre dage

Farfar og farmor på deres ældre dage

Det meste af familien boede ret tæt på Lind, så vi var ofte samlet til besøg hos farfar og farmor. Der var ikke så mange muligheder for at lege i haven, men vi var især meget glade for at lege ovre på cementstøberiet lige ved siden af. Vi havde det vældig sjovt med at lege "gemme" i cementrørene eller "tagfat" hen over dem. Det måtte vi egentlig ikke, og det gav da også revne knæ til flere af os, - man vi havde det sjovt.

Når vi var alene på besøg, fik vi ofte lov til at lege ved farfars skrivebord. Det var altid spændende at gå på eftersøgning i hans skuffer og at lege med sygekassens stempler.

Jeg husker også, at Mouritsens boede på første sal oven over. Han tog mig en gang imellem med over til sit værksted på vejen til Kollund. Her byggede han dritler med lurmærker og det hele og kørte dem på en trækvogn ned til andelsmejeriet, hvor de blev pakket med ny-kærnet smør og eksporteret til England via havnen i Esbjerg.

Gravsten, Martin og Ane L. på Rind Kirkegård

Martin og Ane blev naturligvis begravet på Rind Kirkegård – lige inden for lågen til venstre og op til diget. For nogle år siden hjalp kusine Åse med at få kirkegårdsgartneren til at flytte gravstenen fra lapidariet (= samlingen af gamle gravsten) og ind på min fars og mors gravsted lidt til højre, lige før kirken, og tæt på, hvor farbror Karl og tante Anne ligger begravet.

6. Familiegrenene i stamtræet: Martin og Ane > Alfred, Karl, Jens, Thue og Lis

På de følgende sider bringes først et billede af Lauridsen-klanen, der blev taget på Donsiggård den 21. april 1984 – to år efter mors Johannes 70-års fødselsdag. Mange ansigter er let genkendelige.

Der var ikke så mange tilbage fra den ældre generation, kun Alfred og Stinne, der står i døren, tante Anne og mor, der sidder bagerst til venstre, samt faster Lis, der sidder foran til højre. Desværre døde de andre fra generationen, farbror Karl, far Jens, farbror Thue og tante Astrid, samt onkel Uffe, alt for unge, og de var faldet bort i 1984.

På de følgende sider er der en oversigt over alle på billedet med navne og indplacering i familiestamtræet. Familierelationerne, fætter, farbror osv., er anført ud fra min familierelation til personerne.

Dernæst følger fortællinger og stamtavle for hvert af farfar Martin og farmor Anes fem børn og deres familier:

6.1. Alfred

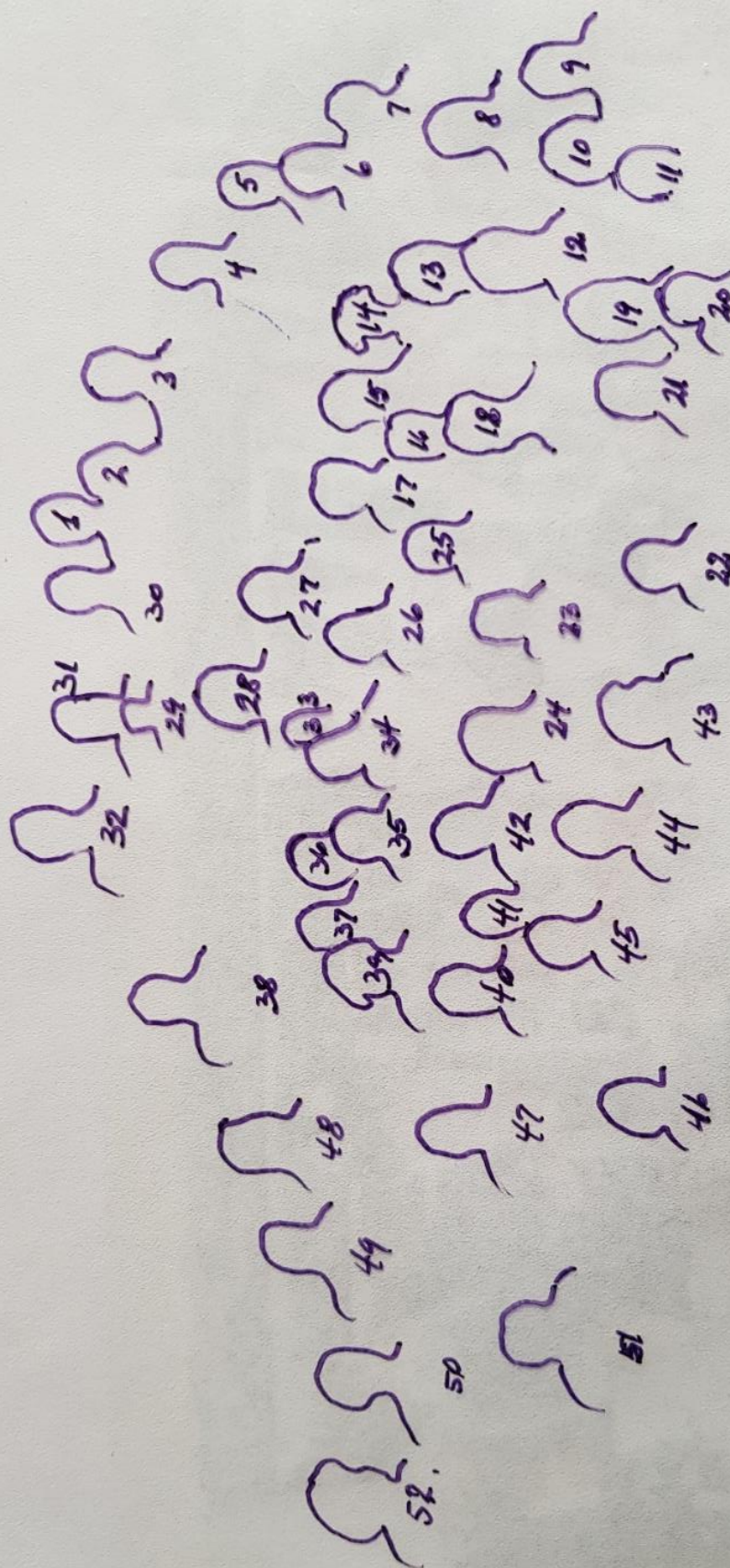
6.2. Karl

6.3. Jens

6.4. Thue og

6.5. Elisabeth, "Lis"

Familien Lauridsen på Donsiggård 1984

Nr.	Relation	Navn	Ægtefælle	Forældre	Familiegren >	
1.	Farbror	Alfred	Stinne		Alfred	
2.	Tante	Stinne	Alfred		Alfred	
3.		Kaj	Kær. A. G.			Karl
4.		Carl Christian		Aase		Karl
5.		Anette	Jens Ole			Karl
6.		Jens Ole		Aase		Karl
7.	Kusine	Inger	Jørgen	Alfred	Alfred	
8.		Holger	Jette			Lis
9.	Fætter	Mogens	Hanna			Lis
10.		Hanna	Mogens			Lis
11.		Kathrine		Mogens		Lis
12.	Faster	Lis				Lis
13.	Kusine	Aase	Poul Eric			Karl
14.		Anne Grethe		Aase		Karl
15.		Hanne	Jens-Erik			Thus
16.		Troels		Jens Erik		Thue
17.		Jes		Inger	Alfred	
18.	Kusine	Jette	Holger			Lis
19.	Kusine	Åse S.	Gudmund			Lis
20.		Rikke		Åse S.		Lis
21.		Mette		Åse S.		Lis
22.		Majbrit		Mogens		Lis
23.		Andreas		Martin	Jens	
24.		Cecilie		Martin	Jens	
25.		Rune		Jens Erik		Thus
26.		Jacob		Erik	Alfred	
27.		Jørgen	Inger		Alfred	
28.	Fætter	Jens Erik	Hanne			Thus
29.		Jakob		Karsten		Lis
30.		Anette	Vagn		Karl	
31.		Lene	Karsten			Lis
32.	Fætter	Karsten	Lene			Lis
33.		Sine		Jens Erik		Thus
34.		Ruth	Erik		Alfred	
35.		Jane		Erik	Alfred	

36.	Mor	Johanne	Jens			Jens	
37.	Tante	Anne	Karl		Karl		
38.		Poul Eric	Aase		Karl		
39.	Søster	AK	Frede			Jens	
40.		Betina		AK		Jens	
41.		Karen		Vagn	Karl		
42.		Britt		Inger	Alfred		
43.		Anni		Jette			Lis
44.		Christian		Jette			Lis
45.		Dennis		AK		Jens	
46.		Heike		AK		Jens	
47.	Fætter	Erik	Ruth		Alfred		
		Karen-Elise					
48.	Kusine	Erling	Erling				Thus
49.		Erling	Karen-Elise				Thue
50.		Gudmund	Åse S.				Lis
51.	Fætter	Vagn	Anette		Karl		
52.		Karen	Martin			Jens	
Ikke på billedet							
	Svoger	Frede	AK			Jens	
		Martin	Karen			Jens	
		Kaare		Jens-Erik			Thue
Forhindret							
		Thue		Karen-Elise			Thue

Oversigt over Lauridsen-familien den 21. april 1984, hvor Johannes 70-års fødselsdag to år tidligere blev fejret med kaffebord på Donsiggård.

a. Familiegrenen Alfred > Inger og Erik

Alfred var den ældste af Martin og Anes børn, og han blev født et par år inden, de overtog Donsiggård. Han og konen, Stinne, står øverst på trappen til højre i døråbningen på det store billede fra Donsiggård. Stinnes fulde navn var Anna Kirstine Fløe, og hun stammede fra Snejbjerg. Hun var ud af den store Fløe-slægt, som der er skrevet en slægtsbog om.

Alfred blev uddannet tømrer, men blev efter nogle år forretningsfører for en af kooperationens få virksomheder i Herning, Hustømrernes Aktieselskab, og i 1961 blev han skatterådsformand.

Han ydede også en stor indsats inden for boligselskabet Lejerbo, hvor han i en årrække var medlem af bestyrelsen og senere formand, - en post han varetog frem til sin død. Han sikrede bl.a., at selskabet også gennemførte socialt boligbyggeri i flere af byerne omkring Herning. Som formand påtog han sig flere opgaver end posten egentlig krævede, for når Alfred engagerede sig i noget, gjorde han det helhjertet. Han var erklæret socialdemokrat i Herning, der ellers også dengang var en udpræget Venstre-kommune.

Han var som nævnt den ældste, og han var derfor vant til at holde de yngre søskende i ørene. Det betød, at de en gang imellem var lidt efter ham og kaldte ham "Kloge", hvis de syntes, at det blev for meget.

Kusine Inger og fætter Erik

Kusine Inger og Jørgen

Stinne var uddannet syerske, men blev – som det var meget almindelig dengang – hjemmearbejdende efter brylluppet. Alfred og Stinne blev viet i Snejbjerg Kirke 14 maj 1937. De boede til leje i Vinkelgade 11, som jeg mener, at Alfred var med til at omdanne til ejerlejligheder, og

hvor Søster AK også senere købte en lejlighed. Desuden kom de meget i sommerhuset i Gulforhoved ved Bording.

Jeg husker, at der altid var meget rent og orden på tingene inde hos dem. Og engang, vi havde leget i halmen på Donsig, stod Inger og Erik fortsat og pillede agner ud af trøjerne, da vi andre var i gang med lege tagfat. "Det var rent skidt", som vi sagde, så det tog vi ikke så nøje ude på landet.

Alfred og Stinne fik to børn, Inger og Erik, der begge er døde nu. Inger blev født under krigen, 9. juli 1942 og Erik tre år senere 10. november 1945.

Kusine Ingers datter, Britt, fortæller:

Mine forældre mødte hinanden i en, for tiden, sen alder. De havde kendt hinanden et par år, da de begge var ledere for DUI Leg og Virke og deltog i sommerlejren. I 1967 var de på Orø og her forelskede de sig. Min morfar, Alfred, deltog også i denne lejr, så de måtte mødes i det skjulte. Ret hurtigt blev de forlovede og gift (6. april 1968) og alle gættede på, at Inger var gravid. Det var dog ikke tilfældet.

Min mor boede på dette tidspunkt i Ikast og min far i Herlev. De slog sig ned i Herlev, da min far ikke rigtig blev accepteret i det jyske lokalsamfund. Alfred og Stinne holdt af deres svigersøn, så det var ikke her problematikken lå. Mine forældre har fortalt, at sådan en "Københavnersnude" ikke skulle komme til det indremissionske lokalsamfund og tro, han var noget. Selvom der var stor afstand, så vi Mormor og Morfar tit. Vi var i Herning mindst en gang om måneden, og de kom ofte til Herlev. Jeg husker også at flyve alene til Karup på ferie hos dem.

Fætter-kusine træf på Tusenæs: Fætter Mogens, fætter Erik, svoger

Frede, Fætter Jens Erik, kusine Ingers mand, Jørgen, og søn, Jes.

Min mor var kontoruddannet og ansat i Slagterforbundet, før jeg blev født, og Herlev kommune fra jeg var ca. 12 år. Da min bror og jeg var små, gik hun hjemme efter eget valg. Som min mormor elskede hun at sy og strikke, og hun gik nogle år til syning med en veninde.

Min far gik ud af skolen meget tidligt. Han var ordblind og blev set som værende dum. Sådan var det dengang. Han blev uddannet maler på B&W, hvor han også var ansat frem til de lukkede. Han var meget aktiv i beboerforeningen, der hvor de boede i Herlev. Her mindede han om Alfred, idet han også varetog formandsposten gennem flere år. Både han og min mor engagerede sig også en del i svømmeklubben, hvor min bror og jeg svømmede. De var med til at starte en støtteforening for klubben.

Mine forældre købte et sommerhus på Tusenæs ved fjorden nordvest for Holbæk omkring 1990. Det var deres fristed, og vi elskede alle at komme der. Især Stinne elskede at komme der og blev gerne længe om sommeren. Flere vil sikkert også huske, at det var der, Inger og Jørgen holdt et af de første fætter kusine træf. Det blev solgt kort efter min fars død i 2009.

Tante Stinne

Farbror Alfred, Britt og Jes

Jeg er egentlig uddannet cand.mag. i teatervidenskab, men fik kort efter endt uddannelse arbejde som lærer på en folkeskole, og her blev jeg hængende. Siden tog jeg også en læreruddannelse. Jeg har været på samme skole i over 20 år og er uddannet dansk, engelsk, historie og naturteknologilærer. Det sidste fag interesserer mig ikke så meget, men man måtte ikke have 4 humanistiske fag.

Min familie og jeg bor i et hus i Hillerød, hvor vi flyttede ind i 2018. Vi bor op ad skoven lidt øst for slottet og nyder roen og naturen efter mange år på Østerbro.

Vi har to drenge. Gustav (2006) går i 9. klasse, og Emil (2009) går i 6. Emil spiller guitar og har arvet sin fars musiske talenter. Han går også til badminton i den lokale klub. Begge drenge er glade for at læse, og samlingen af jumbobøger har rundet 250 stk. Gustav er særligt god til at lære ruter og planer for den offentlige transport og kører rundt med nye linjer og ruter.

Kristian, min mand, er uddannet projektleder og arbejder på et mindre grafisk bureau. Han spiller klaver og synger. Han har i over 25 år sunget i Vokalgruppen Kolorit.

Min bror, Jes, er uddannet bygningsingeniør og arbejder inden for stilladsbranchen. Han er direktør hos HS Smeden i Rødovre.

Anne, hans kone, som han har været sammen med siden teenageårene, er uddannet pædagog og er dagplejemor. De bor i hus i Herlev og ejer en lejlighed i Spanien, som de købte lige før Corona. Derfor har de endnu ikke været der så meget, men de er virkelig glade for stedet. Byen hedder Torrevilla eller noget i den stil.

Deres søn Chris (1996) er under uddannelse til ambulanceredder og bliver færdig sommeren 2022. Han bor sammen med sin kæreste Katrine, der læser til dyrlæge. Thea (2003), deres datter, går i 2. G. på et gymnasie i Lyngby. Begge deres børn har svømmet meget og på et højt plan i deres børne og ungdomsår, og Jes er stadig engageret i svømmeverdenen, hvor han fungerer som overdommer til forskellige svømmestævner.

-

Ingers bror, fætter Erik, blev uddannet maskinmester og gift med Ruth, der stammede fra Snebjerg. Ruth arbejdede som dagplejemor, og Erik sejlede i flere år som maskinmester, ligesom han arbejdede i nogle år i Grønland. De fik børnene Jakob (1973) og Jane (1976). De er alle fire med på familiebilledet fra Donsig ved indledningen til kapitlet om familiegrene.

Fætter Erik, Ruth og kusine Inger kort efter Alfreds begravelse

Desværre holdt ægteskabet ikke. Erik fik det ikke så godt på sine ældre dage, og han døde på plejehjemmet i Snebjerg i 2010, ligesom Ruth også er gået bort. Kontakten til Eriks datter, Jane, blev genoptaget, da jeg ringede til hende for et par måneder siden.

Fætter Eriks datter, Jane, fortæller:

Jeg er egentlig uddannet laborant, og har i mange år været ansat hos Arla på et af deres driftslaboratorier i Videbæk. I 2016 påbegyndte jeg dog en ny uddannelse, og blev i 2019 færdig som Profession Bachelor i Ernæring og Sundhed. Umildbart derefter fik jeg job hos Arla Fonden, som MADguide og underviser. Som MADguide står jeg for udvikling, planlægning af afvikling af madfaglige aktiviteter for målgruppen 5. - 9. kl., på enten vores MADlejr (lejrskole) eller som ekstern underviser ude på de enkelte skoler. Et skønt, varieret og meningsfuldt job 😊.

Min mand Tommy er 49 år gammel. Han er oversergent og arbejder i forsyningssektionen ved Helikopter Wing Karup. Han startede som værnepligtig ved Dronningens livregiment i 1991. Efter værnepligtens var han udsendt til Kroatien.

I 1994 starten han ved Slesvigske Fodregiment og var igen udsendt til Kroatien. I 1996 kom han til Jyske Dragonregiment, her var han frem til 2008. I tiden ved JDR var han udsendt til Bosnien og Irak. I 2009 søgte han til Helikopter Wing Karup, hvor han har været siden. I forbindelse med tjenesten ved Helikopter Wing har han været udsendt til Afghanistan og Mali.

Sammen bor vi i Vildbjerg mellem Herning og Holstebro, hvor Tommy også er født og opvokset. Sammen har vi 3 børn, Freya på 21, Lukas på 19 og vores lille efternøler, Sille på 11 år.

Freya er flyttet hjemmefra og bor i Århus, hvor hun læser Molekylær biologi på Århus Universitet på 2. år. Ved siden af studiet arbejder hun, styrketræner, elsker at rejse og nyder ellers studielivet i Århus. Lukas går i 3. G på HHX på Herning Erhvervsgymnasium. Han spiller fodbold i Vildbjergs senior afdelingen, arbejder og bruger ellers det meste af tiden som de fleste 19-årige nok gør. 😊. Sille går i 5. klasse, og både svømmer og spiller fodbold her i Vildbjerg.

For ca. 15 år siden arvede vi mine svigerforældres sommerhus i Nr. Fjand ved vestkysten lige syd for Thorsminde. Når kalenderen tillader det, bruger vi weekender og ferier derude, hvor vi nyder havet og naturen, og den ekstra frihed et sommerhus giver en.

Jane med familien: Lukas, Tommy, Freya og Sille

Både Tommy og jeg er engageret i vores lokale svømmeklub her i Vildbjerg, hvor alle vores børn har svømmet. Det gælder såvel bestyrelsesarbejdet, afvikling af stævner og som afløser for træner på div. hold. Jeg svømmer, cykler og vandrer, når der er tid til det, mens Tommy nyder at løbe, cykle og styrketræne.

b. Familiegrenen Karl > Åse og Vagn

Karl blev i 1942 gift med Anna Dinesen, der kom fra en gård i Mørup mellem Herning og Studsgård. Hun var ud af Fløe-slægten, og der kan derfor findes flere oplysninger om hendes familie i Fløe-slægtsbogen.

Mange af Karls familie er med på det store billede fra Donsiggård foran.

Farbror Karl og tante Anna

De fik to børn, Åse og Vagn, som fortæller:

Kusine Aase: *Jeg voksede op, og gik i skole i Høgild, havde job i huset, og var på efterskole på Lægården i Holstebro.*

Jeg fandt i en tidlig alder min kommende mand Poul Eric. Vi blev gift i 1962, og byggede hus i Høgild i 1965 med stor hjælp af min far Karl og min bror Vagn. Vi blev forældre til 3 børn Anne-Grethe, Carl-Kristian og Jens-Ole. Anne-Grethe blev gift med Aksel i 1996. De har en datter Laura, som læser psykologi på Aarhus Universitet. Lauras kæreste Martin, bor i Herning.

Aksel har arbejdet ved Hededanmark. Anne-Grethe var leder på Børnecentret Højgård i Lind. Vi mistede hende alt for tidligt, 53 år gammel, d. 1. maj 2018. Det var, og er stadig, svært at forstå. Carl-Kristian bor på Kiderisvej, hvor han har købt bedsteforældrenes hus på Donsiggårds mark. Nutte

og Eskild købte grunden af Johanne og Jens. Carl-Kristian arbejder som montør for Skiold datamix (tidl. Plovfabrikken Skjold) i Lind.

Åse som konfirmand

Åse og Poul Eric

Jens-Ole Blev gift med Anette i september 1996, og han har et smedefirma "Flias" i Herning. Anette arbejder som teknisk tegner, og passer regnskabet i Flias. De har 3 børn Maria, Malene og Frederik. Maria er uddannet pædagog og arbejder på Koustrupgård. Maria og Nichlas har lige købt nyt hus i Lind, og bliver forældre til en dreng først i juni. Nichlas er salgschef i en bilforretning. Malene er nyuddannet pædagog, og hun og Jacob bor i lejlighed i Herning. De venter en lille pige i oktober. Jacob er nyuddannet smed. Frederik bliver færdig i sommer, efter 5 års uddannelse, hvor han har kombineret en studentereksamen med smedefaget. Han bor hjemme lidt endnu. Hans kæreste Karla begynder på et studie i Aarhus til efteråret.

Anne Grete, Carl Christian og Jens Ole

Poul-Eric og jeg havde glædet os til, at kunne fejre guldbrillup i nov. 2012 – det fik vi ikke lov til – Poul-Eric døde i juni samme år.

Det er en stor glæde for mig, at jeg skal være oldemor, endda 2 gange.

Fætter Vagn: *Som en fortsættelse af Martins beretning fra Donsiggård-tiden, vil jeg fortælle lidt mere om den næstældste i Ane og Martin Lauridsens børneflokk – Karl Charles – med efterkommere. Han blev på dagen, hvor der blev slået kulderekord – det var under krigen i jan. 1942 – gift med vores mor, Anna Dinesen, datter ad Marie og Kristian Smedegaard Dinesen, som havde en mindre ejendom i Mørup lidt uden for Snebjerg. Herefter kom først Aase til verden i juni 1943, hvorefter jeg kom til i 1948.*

De bosatte sig i Høgild, i første omgang som lejere på 1. salen i "Kristianes hus" på hjørnet af vejen til Søby, hvor pladsen var trang. I begyndelsen af 1950'erne købte de derfor nabogrunden, og byggede huset, som de kaldte "Svalebo", fordi et svalepar valgte at bygge rede under taget, samtidig med husets opførelse.

Far stod selv for al udgravning, inkl. fuld kælder, og byggeri af huset, men med megen kærkommen hjælp fra naboer, venner og de af hans brødre, som boede tættest på, nemlig Jens og Alfred. Sidstnævnte var udlært tømrer. Begge havde de hænderne skruet godt på, som man siger. Huset dannede rammerne for en tryk opvækst, og lå ganske bekvemt tæt på skolen, så vi kun skulle smutte over vejen. Mange børn på den tid måtte ud på en lang daglig cykeltur.

Fætter Vagn og Anette

Anette, Vagn og Magne

Mor var som de fleste kvinder på det tidspunkt hjemmearbejdende, og tog sig af det derhjemme, så far kunne passe sit til tider hårde job som landpost ved Postvæsenet på Høgild-Bærslund ruten – hårdt på den måde, at i starten cyklede han ruten både morgen og eftermiddag – 6 dage om ugen. I alt en daglig tur på små 45 km på en af datidens "krigscykler". Først i ét af de allersidste år inden hans pludselige død som 52-årig, fik han tilkendt en af de gule postbiler. Det var stort – og hvilken lettelse.

Jeg havde som nævnt min skolegang i Høgild Skole, og efter min konfirmation havde jeg et ophold på Brejninggård Efterskole. Herefter gik jeg i lære som tømrer hos "Christensen og Nielsen" i Lind. Efter udstået læretid ventede "militæret", som for mit vedkommende kom til at byde på Civilforsvaret. Jeg blev endda stationeret i Herning, hvilket især min mor nød godt af, idet hun havde mistet vores far ganske kort forinden.

Efter tiden som CF'er, fik jeg arbejde som tømrer hos den lokale murermester, der, som de fleste håndværksmestre i 70-erne, havde forrygende travlt med at bygge parcelhuse. Det var også i denne periode, at jeg mødte min kone, Anette, som stammer fra en gård ved Arnborg.

Hun var netop ved at afslutte sin realeksamen, og herefter gik hun i lære på Herning Løve Apotek som farmakonom. En uddannelse som bestod af såvel praktiske som teoretiske forløb. Den teoretiske del foregik på Pharmakon i Hillerød. Efter endt elevtid, fortsatte hun sine arbejdsår på "Løven", men måtte slutte arbejdslivet noget tidligere end beregnet pga. div. rygproblemer.

Igennem mine arbejdsår indenfor håndværksfaget, har jeg kun haft 4 forskellige arbejdsforhold, og sluttede arbejdslivet med at være ansat de sidste ca. 10 år ved MCH – Herning Messecenter. Jeg har gennem alle årene nydt at være med til at bygge noget op, være konstruktiv og, for MCH-perioden især, at få lov til at være kreativ.

Da jeg gennem en del år rejste ude som montør for det nu nedlukkede LB Pavilloner, og derfor i perioder var væk hjemme fra en del af ugen, gik fritiden mest med at klare renoveringer på hus og i have og med at "gi' en hånd med", hvis naboer og bekendte havde behov. Lidt i retning af min egen far, som var endog meget behjælpelig, når andre skulle have stuen malet eller tapetseret, eller under høsten når kornet skulle køres hjem.

Karen og Jeppe

Anna Karoline, Magne bagerst og Alban

Derudover har jagt altid haft min store interesse, og jeg har gennem de sidste 26 år været bestyrelsesmedlem i Rind Plantage. Og jeg mener at vide, at min far og alle hans søskende var i besiddelse af en aktie (i dag anpart) i plantagen, som med tiden gik i arv til nogle af mine fætre. Og nu er samme anparter "allerede" ved at gå videre til næste generation. Ak ja, hvor tiden dog går.

I 1978 blev vi forældre til vores datter, Karen, som efter sin HH-eksamen gik den kreative vej. Hun kom i lære som florist, og havde sin elevtid hos Acacia Blomsterland i Herning. Nogle år efter sin eksamen fra Fagskolen i Odder, nedsatte hun sig som selvstændig med egen blomsterforretning (BloomK) i Herning midtby. Den drev hun med pæn succes fra 2007 indtil udgangen af 2014, hvor hun lukkede den ned pga. fødslen af hendes og hendes mands 3. barn.

Mindre børn og butikkernes åbningstider harmonerer dårligt sammen – børnene Anna Karoline blev født i 2010, Magne i 2011 og Alban så dagens lys i 2015. Da hun genoptog arbejdet, blev hun hentet til MCH-koncernen, hvor hun siden har boltret sig i Boxen, Kongrescentret og MCH.

Karen blev i 2009 gift med Jeppe Funk Kirkegaard, som stammer fra Sir ved Holstebro, hvor han er født på en gård, hvor faderen bl.a. drev en større minkfarm. Jeppe er uddannet cand.polyt. fra Aalborg Universitet. Han startede sin løbebane hos Composhield i Aarhus, men har de sidste 10 år haft ansættelse hos Siemens Gamesa i Brande.

Morfar/Farfar Martin supplerer. Ja, tænk engang, at farbror Karl cyklede rundt med breve og anden post to gange om dagen i 50'erne og 60'erne. Men dengang var der jo helle ikke noget, der hed SMS'er og e-mails, så der var mange, der skrev breve til hinanden. Og ude på landet kom der naturligvis også afregninger fra mejeriet for mælk og fra slagteriet for slagtesvin – og regninger for foderstoffer og andre varer. Og vi fik også Landboforeningernes blad, Landsbladet, hver onsdag.

Vi boede jo på Karls postrute, så vi så ham næsten hver dag, og selvom han skulle nå ruten rundt to gange, havde han næsten altid tid til en lille snak – og en gang imellem en kop kaffe. Han vidste naturligvis meget om, hvad der foregik i sognet, så han var en god kilde til at følge med i, hvad der skete. Men han løb ikke med sladder. Han vidste godt, hvad han ikke skulle fortælle videre.

Vi mødtes naturligvis også til arrangementer på skolen i Høgild og andre steder, og familien kom ofte på besøg på Donsig, så vi så meget til hinanden. Jeg husker også, at Åse og jeg holdt et fælles "anden-dags-gilde" i den lille sal i Lind Forsamlingshus efter vores konfirmation. Det var skam med levende musik, hvor Roald – sønnen af Frederiksen på Restaurant Skærgården – og hans orkester spillede, og hvor vi hver især inviterede godt en dusin gæster. På billedet kan jeg bl.a. genkende Preben F. og Verner R. til venstre.

Åse nævner også opholdet på Lægården i Holstebro. Her inviterede hun mig skam til "fætter-kusinefest". Det var med middag og dans, og pudsig nok kan jeg stadig huske en af Åses veninder. Hun var mørkhåret og hed (Elisabeth?) Breuner. Jeg fandt senere ud af, at hun – ligesom jeg – var af kartoffeltyskerslægt

Anden-dags-gilde i Lind Forsamlingshus, 1958

Vagn er, som han fortæller en meget aktiv jæger. Han har også fortalt, at han husker fars fætter, Kristian Charles, fra flere jagter i Rind. I 70'erne indrettede han og nogle naboer en flugt-skydebane i mergelgraven vest for Donsig. Her var mor Karens far og jeg ofte med, når jeg var hjemme fra København, hvis der var skydning en aften. Vagn byggede ovenikøbet et lille træhus, hvor der bagefter kunne holdes en hyggelig afslutning med en kop kaffe eller en bajer.

Jo, vi havde gode oplevelser sammen, og vi skal ikke være sammen i mange minutter, før vi falder i god snak.

c. Familiegrenen Jens > Martin og AK

Min far, Jens, var tvilling, og han blev sammen med Thue født 29. juni 1916 midt under 1. Verdenskrig. Men som nævnt var Danmark neutral, så ude på landet mærkede man ikke meget til krigen.

Fars opvækst på Donsig sammen med sine fire søskende er beskrevet i afsnittet overfor, "Martin og Ane på Donsiggård". Desuden har jeg planer om at skrive et kapitel om min egen opvækst på Gården, så her kommer der kun en kortere fremstilling med fokus på personerne.

Far afsluttede sin skolegang på Høgild Skole som 14-årig efter 7. klasse. Jeg kan ikke huske, at han har fortalt herom, men han har uden tvivl været ude at tjene nogle steder – der står "avlsmedhjælper" på vielsesattesten – inden han blev indkaldt som soldat i 1936. Dengang blev alle unge mænd indkaldt til at aftjene deres værnepligt.

Medarbejdere på Skærbæk Savværk lige før 2. Verdenskrig. Far står i baggerset række lige midt i billedet. Til venstre for ham står Richard Dahl. Længst til venstre står ejerne Chr. og Helene Dahl. Dernæst står kusine Åses svigerfar, Eskild Jensen. Nr. 3 fra højre er Chr. Jeppesen, tømrer og købmand i Kideris. Ca. 1940

Efter soldatertiden tog han job som arbejdsmand på Skærbæk Savværk på den anden side af åen.

Her arbejdede han indtil overtagelsen af Donsiggård i 1944. Han fortalte selv engang, hvorledes han efter opfordring stillede op til Sognerådet for Socialdemokratiet – men uden at blive valgt. Det var der nogle landmænd, der mindede forsamlingen om, da han mange år senere blev valgt til bestyrelsen for Landboforeningen, hvor man helst skulle være venstremand.

Jens og Johanne, 1941

Anna Kristine og Martin i mors tøj, 1951

Undervejs blev han og mor, Johanne, gift i Tvis Kirke i 1941. Hun var født og opvokset i Mejrup, lidt

Fabrikken Chiki. Mor i midten lige foran den høje dame i bagerste række, ca. 1940

Huset i Lind, ca. 1944

uden for Holstebro på vejen mod Skive.

Hendes efternavn "Lauth" viste, at hun var af en kartoffeltysker slægt, der var kommet til Danmark fra Hessen i 1760 for at opdyrke Alheden mellem Herning og Viborg.

Hendes far og mor, Johan og Laurine Christine, havde et husmandssted, hvor hun voksede op under meget beskedne kår sammen med sine 6 søskende. [Jeg vil i en kommende, særskilt fortælling berette om Lauth-slægten].

Hun forlod lige som far skolen efter 7. klasse. Hun fortalte, at hun meget gerne ville have fortsat i skolen, men at hendes forældre slet ikke havde råd til det. Hun kom ud at tjene og flyttede efter nogle år til Herning, hvor hun blev "klipperske" – der senere kom til at hedde "tilskærer" – på kjolefabrikken Chiki. Jeg husker, at hun fortalte, at hun havde været glad for at være der.

I forbindelse med brylluppet købte de et hus på Vesterlindvej i Lind. Det var et ret nyt tofamilieshus, hvor de selv flyttede ind i stuen og havde lejere på første salen. Men som tidligere nævnt fik bedstefar på Donsig dårligt hjerte og måtte opgive det hårde slid som landmand. Jeg kender ikke forløbet og baggrunden for, at det blev far, der overtog gården, og om der var andre løsninger inde i billedet.

Men i 1944 overtog far og mor Donsiggård, som mor først forlod i 1988, hvor hun flyttede til Akelejevej i Høgild. Min far døde desværre af lungekræft i 1974, men mor blev boende og drev alene gården videre. I 1978 købte Søster og jeg hver 1/3-del af Gården, som i de følgende år blev drevet med delvis hjælp fra en maskinstation, og en del af jorden blev lejet ud til naboer.

Donsiggård, 1986

Jens Erik, mig, Inger & Åse, stolte fædre, 1944

Da mor syntes, at hun gerne ville flytte i hus, blev Donsiggård solgt i 1988. De første godt 30 år, far og mor havde gården, var de med i en kraftig udvikling inden for landbruget med mekanisering og store strukturændringer. Men som sagt: Mere herom i et andet kapitel.

Året før far og mors overtagelse af Gården var min fætter, Jens Erik, og mine kusiner, Inger og Åse, kommet til verden, og jeg fødtes jo samme år, så vi var en flok børn, der havde det sjovt, når familien var samlet.

Martin

Næste generation voksede op i en tid, hvor uddannelsesmulighederne efterhånden blev meget bedre, og hvor familien kom til at opleve mange flere mønsterbrydere. Jeg var selv så heldig at være en af dem.

Karen og Martin, 1972

Martin, Karen, Cecilie og Andreas, 1988

Jeg slap igennem optagelses-nåle-øjet til mellemskolen og tog en studentereksamen i Herning. Den blev efterfulgt af en cand.merc.-uddannelse fra Handelshøjskolen i København og en MBA fra University of Wisconsin. Det gav adgang til en række gode jobs i den finansielle sektor: Andelsbanken, SDS og Statsanstalten – og i uddannelsessektoren: Handelshøjskolen, TietgenSkolen i Odense og Foreningen til Unge Handelsfolks Uddannelse, FUHU. Og i 2000 fik jeg tildelt Ridderkorset.

Jeg blev gift med Karen, der også kom fra Herning, hvor hendes far og mor, Lars Teglgaard Uldum og Margrethe, havde køreskole og taxaforretning. Efter gymnasiet læste hun til lærer, og hun underviste i mange år i matematik og dansk på Vallerød Skolen i Hørsholm. Vi har boet i hus i Hørsholm og Rungsted siden 1970, vi er ved godt helbred og har nu været pensionister siden 2009.

Vi har to børn, Cecilie og Andreas, der begge blev boende hjemme, indtil de var færdig med deres uddannelse i forlængelse af, at de var blevet handelsstudenter fra Niels Brock.

Cecilie læste markedsøkonom og dernæst HD i organisation på CBS. Hun blev gift med Kristian Weinreich, der også blev uddannet fra CBS, og de har to børn, Maude og Balthazar, der er født i 2013 og 2015. De bor i ejerlejlighed ved søerne i København. Cecilie er ansat i Nordea og Kristian i Danske Bank.

Kristian og Cecilie, 2011

Maude og Balthazar 2015

Alexandra og Andreas, 2007

Alfred, Arnold, Arthur, Anna Andrea & Agnes Areense, 2015

Andreas læste finansiering på CBS, og han er i dag partner i en virksomhed, der formidler handler med virksomheder, Clearwater. Han blev gift med Alexandra, der er jurist. De bor i Hellerup og har fem børn, Alfred (2006), Arthur (2008), Arnold (2009), Anna Andrea (2013) og Agnes Areense (2015).

Anna Kristine

Da vi var børn, var det meget almindeligt, at børn fik et "kælenavn", og min søster, Anna Kristine, blev altid kaldt "Søs" eller "Søster", og det har hængt ved lige siden. Af hensyn til familietræet skal

jeg også huske at nævne, at hun egentlig blev døbt Ane Kristine efter farmor i Lind og mormor i Holstebro. Efterhånden er det dog blevet til "AK" blandt venner.

Søster AK fortæller:

*Fortalt af mor og far, hjemmefødt 12. februar 1946 i snestorm, og født som en "bette kravl"
Og præsten blev tilkaldt, jeg er derfor hjemmedøbt på gården.*

Som Martin fortæller, havde vi en dejlig barndom. Der var ikke så meget at rutte med, men vi følte aldrig, vi manglede noget. Det var andre tider. Stuehuset var kun opvarmet med kakkelovn i to stuer, vi fyrede med koks, det var mere rent end f.eks. kul og brænde.

I køkkenet havde mor komfur, hvor maden blev lavet i tunge gryder. For at vi skulle have lidt varme, når vi kom i seng, blev der lagt store mark sten i ovnen, og et par timer før vi skulle i seng, blev de pakket ind i aviser og lagt i sengen. Når vi så kom i seng, skubbede vi dem ned i fodenden. Om vinteren var der ofte iskrydstaller på vinduerne.

Desuden var der ikke indlagt varmt vand, men der var en koldt vandshane i bryggerset, så mor skulle bære vand ind i køkkenet, hver gang hun skulle vaske op. Når vi skulle i bad foregik det i en stor balje i bryggerset, og her ville vi helst i til sidst, for så kunne vi blive siddende lidt længere i vandet.

Når der skulle vaskes tøj, blev der tændt op i gruekedlen og der kom en mand med en halvautomatisk vaskemaskine på motorcykel med sidevogn. Når tøjet var blevet vasket, blev det lagt ud på hækken rundt omkring i haven for at tørre. Jeg har tit tænkt på, hvor rent det mon var, når det skulle rulles og stryges.

En anden ting var, at når vi skulle på toilet, havde vi et lokum i malkemaskinerummet, hvor der var en spand, der blev tømt på møddingen, og toiletpapir var som regel en gammel telefonbog. En sjov ting, jeg husker ved vores far, var, at han elskede musik og tog gerne en svingom med vores mor i køkkenet. Han havde på et tidspunkt hørt, at køerne ville give mere mælk, hvis de fik musik i kostalden. Han fik sat en radio op, og hvis der kom en ørehænger, kunne vi godt tage en dans på gangen i stalden.

Tiden ændrede sig mærkbart i 1960, hvor der blev bygget nyt stuehus, især for vores mor. Nu fik hun vand i køkkenet, badeværelse på 1. sal, vaskekælder mm. og ikke mindst varme i hele huset. Huset var færdigt lige før min konfirmation, og festen blev holdt i stuen, før vi flyttede inventar og møbler m.v. Martin var den første der flyttede, han klarede selv seng og dyner m.v. og flyttede ind på 1. sal.

Dette var lidt om mine barndoms minder, ungdomsårene har Martin skrevet om.

-

Efter mellemskolen tog Søster Ak en kontoruddannelse hos Skjortefabrikken Creda og en bogholdereksamen på Herning Handelsskole. Efter jobs som regnskabsansvarlig på Fredericia Dagblad og hos KFUM i Strib, startede hun "AK Erhvervsservice" og løste bogholderiopgaver for en række virksomheder i Fredericia og omegn.

Hun blev gift med Frede Hansen, der var udlært ved Laust Kristensen, Lind Trælast. Efter at han havde været indkaldt til Intendanturkorpset, flyttede AK og Frede til Fredericia, hvor Frede blev forvalter på en trælastvirksomhed. Efter et par lignende lederstillinger inden for branchen, startede han for nogle år siden sit eget firma, "FH Træ og Plader", på hjemmeadressen

Søster AK og Frede, 1970

Heike, Dennis og Betina

Frede stammede fra Arnborg, hvor hans forældre, Anna og Arnold, havde gården St. Toudal ved vejen mod Skarrild. AK og Frede har i mange år boet i eget hus i Trelde ved Fredericia. De har fortsat en del opgaver i deres virksomheder, men er langt om længe på vej til pensionering.

Betina og Thomas A., 1999

Emma, Betina og Anne

Betina og Thomas H.

De har tre børn, Betina, Dennis og Heike. Betina blev uddannet børnepædagog. Hun har efterfølgende suppleret sin uddannelse og arbejder nu som teamleder inden for det sociale område i Billund Kommune. Hun blev gift med Thomas Andersen, der var handelsuddannet, og som hun fik to børn sammen med, Emma (1996) og Anna (2001). Ægteskabet holdt ikke, men Betina har fundet en ny Thomas – Hofflund – som hun bor sammen med i hus i Middelfart.

Emma tog studentereksamen og er i gang med en uddannelse som socialpædagog. Hun er gift med Kenneth, der er autoreservedels chef. De bor i et hus i Erritsø og har to børn, Celine (2016) og Olivia

(2019). Anna har sidste år taget eksamen som handelsstudent, og hun er nu hos møbelforretningen Paustian i Aarhus.

Dennis er landbrugsuddannet og har haft egen virksomhed som entreprenør og kloakmester i en del år. Han er gift med Pia Olesen, der kommer fra Esbjerg. Hun har læst til dekoratør i Svendborg, og senere taget en salgs-/marketings-uddannelse.

Emma og Kenneth, 2018

Olivia og Celine

Pia og Dennis, Jonathan & Johanne, 1909

Pia, Jonathan, Dennis og Johanne, 2014

I dag har hun sit eget firma, "Fru Hansens Bogføring", og løser opgaver for virksomheder i området, hvor de bor i eget hus i nærheden af Egtved. De har to børn, Jonathan (2004) og Johanne (2007). Jonathan er i landbrugslære.

Heike og Jacob, 2015

Heike & Jacob, Felix, Nicoline og Alfred, 2020

Heike blev handelsuddannet i sportsforretning i Fredericia og efterfølgende i København. Hun læste efterfølgende til socialpædagog, og hun er i dag områdeleder i dagplejen i Fredericia. Hun blev borgerligt viet i 2009 og kirkelig gift i 2015 med Jacob Svendsen, der også kommer fra Fredericia. Han var uddannet stuktør og kloakmester, og han er nu projektleder ved Fredericia Spildevand. De bor i et hus i Trelde og har tre børn, Nicoline (2010), Felix (2012) og Alfred (2015).

6.5. Familiegrenen Thue > Jens-Erik, Jørgen og Karen Elise

Far Jens og farbror Thue var tvillinger – dog ikke énæggede, og Jens- Erik har fortalt, at far blev født først, så efter fortællingen om ham og familien følger nu fortællinger om Thue-grenen.

Fætter Jens Erik fortæller om familien Thue og Astrid og deres 3 børn, 7 børnebørn og 16 oldebørn:

Thue, vores far, gik som sine søskende i Høgild skole i 7 år, som det store flertal af børn gjorde den gang. Ofte var det økonomien, der satte en stopper for skolegangen. Og økonomien har måske også været en faktor i hjemmet på Donsiggård. Far har fortalt, at han var flov over at skulle gå i skole i træsko, men andet var der ikke råd til. Og da han efter at have passet rundstrikkemaskiner i Herning rejste han til Jelling for at læse til lærer, måtte han bede fabrikant Frank i Lind om kaution for et lån.

Far blev lærer i 1941, men måtte med 7 års skolegang gå både i, som det hed, forpræp og præp (= forberedelsesklasser), for at blive optaget på seminariet. En lang vej, men senere gav far – efter at have undervist studenter, der var gået lige fra gymnasiet ind på lærerstudiet – udtryk for, at erhvervslivserfaring var en nødvendighed, hvis man ville blive den bedste lærer.

Når jeg nævner dette, er det for at give et billede af vor far som et menneske med stærke holdninger og megen principfasthed. Men han gik stille med dem. Enkelte gange kom holdningerne dog stærkt til udtryk. Eksempelvis når han kritiserede Indre Missions fordømmelse af andre mennesker. Eller da jeg ringede hjem og bad om råd, fordi jeg havde gjort en pige gravid (Kathe), og vi fik datteren Charlotte, og far blot sagde: "Du gifter dig med hende, for en dårlig far er bedre end ingen far". Og det blev vi så.

Han sagde også nej til legetøjspistoler – krig var ikke noget man legede. Og til at blive spejder – uniformering betragtede han som noget negativt. Det var holdninger og adfærd der karakteriserede ham. Men det enkelte menneske havde næsten altid hans hjælp og forståelse. Et

Her et billede af far og mor, Thue og Astrid

andet karaktertræk var hans enestående flid og ordenssans. Han arbejdede altid.

I august 1942 blev Thue og Astrid viet i Jelling kirke. Meget forelskede og meget forskellige. Fra forskellige sociale/kulturelle miljøer: Troende/ikke troende, ubemidlet/bemidlet, social yder/ social nyder. Astrids far var født 1854 – en anden tid, en anden kultur, som f.eks. betød, at der var medgift ved ægteskabets indgåelse. Astrids mor var måske, som Lauth slægten af tysk herkomst, hun hed Arensbach. Et tysk stednavn.

Min far fik job som lærer, og de bosatte sig i Ildved, senere Vindelev, Gedved, Vemb og sidst, da far blev pensionist, i Bur. Far sluttede sit arbejdsliv som skoleinspektør i Vemb, desværre før tid pga. dårligt hjerte.

Mor har hele livet været hjemmegående. Hun forberedte sig på livet som hjemmegående med en uddannelse på Snoghøj Husholdningsskole. Hun var også både på gymnastikhøjskole i Ollerup og i købmandsbutik hos hendes moster og onkel i Aarhus. Vi husker hende som verdens bedste far-og mormor.

Vi er tre søskende. Den yngste Karen Elise, der er gift med Ole Stoffregen, bor på Frederiksberg.

Jørgen den mellemste bor i Malmø og er gift med Inge.

Jeg selv, Jens-Erik, der er den ældste, er gift med Hanne. Vi bor i Viborg. Jeg blev uddannet finmekaniker. Og efter en kort videreuddannelse har mine jobs været arbejdsstudier, undervisning og ledelse. Og familiens bosættelser i Sønderjylland, Horsens og Viborg, har været dikteret af mine arbejdssteder. Hanne var sygeplejerske og efter supplerende uddannelse kom hun også til at undervise og blev leder. Og så har hun altid været ankeret i vores families liv.

Vore børn, Kaare, Rune, Troels og Sine

Og her et billede af Charlotte

Vi blev gift i 1974 og har fire børn. Kaare (76), Rune (78), Troels (80) og Sine (83).

Kaare og Troels bor begge i Viborg. Rune og Sine bor i København.

Kaare, gift med Mirja, de har børnene Sarah (07) og Sofia (12)

Rune, gift med Maria, de har datteren Hannah (15)

Troels, gift med Mai-Britt, de har børnene Nikolai (08), Tobias og Marie (11)

Sine er gift med Michael, de har datteren Ellen (20)

Charlotte og Jan bor i Hillerød og har børnene August og Clara (00), der er tvillinger, samt Mathilde (02) og Amalie (06).

Alle har fået gode uddannelser, og spændende men travle jobs.

Vi har den glæde, at vore børn og svigerbørn har et rigt fællesskab

Fætter Jørgen fortæller om sit lykkelige liv:

Mit liv startede på de 7 have i rederiet Lauritzen, i ca. et og et halvt år. Under den tid så jeg meget forskelligt, bl.a. hvordan mennesker var i forskellige lande, hvordan de levede og boede.

Derefter tog jeg til Sverige og bosatte mig i 1972 i Malmø og pendlede med flyvebådene til Danmark, hvor jeg arbejdede på Rigshospitalet som sygehjælper, som i dag hedder helse og sundhedsassistent.

Der traf jeg Inge, som senere flyttede til Sverige med sine to børn. Vi havde et godt liv tilsammen, og i 1974 fik vi Stefan, som er det bedste, der har hændt mig efter ægteskabet med Inge. De tre børn bor forskellige steder. En bor i Stockholm, en i Malmø og en i Oslo. Og alle klarer sig godt.

Derudover er vi begavet med to børnebørn, hvoraf den ældste gik bort 2020 37 år gammel, og efterlod sig hustru og to små børn.

Med hustru, børn, børnebørn og oldebørn er dette mit lykkelige liv.

Kusine Karen Elise, "Elise", fortæller:

Som barn husker jeg med glæde de store familiefester hos min yndlingsfaster 😊 Lis og onkel Uffe. Det var mageløst at komme i det – for mig – enormt store hus med de mange rum. Og faster Lis var altid hyggelig og sød over for mig. Ligeledes husker jeg, hvor imødekommende og venlig tante Anna og farbror Karl var. Tante Anna smilende og pludrende og farbror Carl var rolig og stille – han var altid så sød over for vores far.

Karen Elise og familie

Jeg blev født i Vindelev, flyttede derefter til Gedved, Vemb og senere til Gevninge ved Roskilde, hvor jeg begyndte mit lærerliv med et vikariat på den lokale skole. Det var efter, at jeg havde taget den humanistiske basisuddannelse på Roskilde Universitet og suppleret den med en lærereksamen fra Holbæk Seminarium.

På pension som 60-årig – med stor fornøjelse. Har kendt Ole Stoffregen i ca. 30 år og er velsignet med 1 søn og 4 vidunderlige børnebørn. Det optager det meste af min tid, så det er godt.

-

Når jeg, Martin, husker tilbage på Thue og familien, kommer jeg først og fremmest til at tænke på, hvor spændende det var at besøge dem. Det var spændende at have lov til at gå på opdagelse på en skole med plancher og landkort, og ja, en globus, hvor vi kunne finde Danmark.

Og selvom det var i minde byer, var miljøet alligevel anderledes end ude på landet. De havde meget mere spændende legetøj, og de havde masser af Anders And blade og spændende bøger. Vi syntes, at der var en overflod af disse ting. Omvendt tænkte de sikkert, at vi havde en overflod af mad med høns og grise i fryseren og lige uden for døren.

Jeg husker også, at jeg var på ferie hos Jens-Erik i Gedved, hvor skolen var knyttet til seminariet, og hvor Thue underviste begge steder. Vi interesserede os begge for at fiske, og vi var bl.a. på en fisketur langs den lokale å. Men vi fangede nu ikke noget.

Jeg husker også, at de var de første i familien, der fik bil – ovenikøbet en HGF'er – Høj Gammel Ford – fra 1929. Vi elskede at kravle rundt i den, når de var på besøg.

6.5. Familiegrenen Elisabeth, "Lis" > Jette, Mogens, Karsten og Åse

Lis var den yngste på Donsiggård. Hun var efternøler og født 8 år efter tvillingerne, Jens og Tue. Hun var pige i huset og på højskole, inden hun på St. Mindstrup traf Aage "Uffe" Seidelin, som hun blev gift med.

Kusine Jette fortæller: Efter bedste evne, vil jeg prøve at redegøre for vores mors færd. Født i 1924 som den yngste i børneflokkene Lauridsen. Elisabeth, kaldet Lis. Efter skolegang til 7 klasse kom hun i huset i Hammerum. Ved ikke hos hvem eller hvor længe. [Karen U. L. kan fortælle, at det var hos hendes mors moster på Bessegård].

Jeg mener, at mor var på Frederiksborg Gymnastik Højskole under krigen i 1943, og hun var også på Snoghøj Gymnastik Højskole. Derfra er mor nok kommet i huset på Mindstrup, hvor hun traf sønnen, Uffe, og de blev gift i 1947. Vores farfar døde samme år, og som ældste søn overtog min far gården, som 3. generation. I bogen "Hvejsel Sogn" er historien om St. Mindstrup beskrevet.

St. Mindstrup 15 km nord for Vejle. Der blev senere bygget en stor kvist på stuehuset, så børnene kunne få eget værelse

Da Mor/Lis og Åge, kaldet Uffe, bliver gift og overtog gården, boede de sammen med vores farmor Jenssine Seidelin. Hun havde fælles indgang med mor og far. Gangen havde et toilet (farmors), der også var gæstetoilet. Farmor havde en stor stue, soveværelse med håndvask, koldt vand, køkken med komfur og vand indlagt. Farmor spiste middag og aftensmaden hos os.

Lis og Uffe; Jette, Mogens, Karsten

Uffe og Lis; Mogens og Jette

Da der var forvalter, spiste han også med i spisestuen. Vi havde kokkepige, stuepige og jeg havde barnepige. Vi havde konehjælp til storvask. Der var 3 karle i kostalden, 6-7 karle i mark og skov, plus løsarbejdere i høst og roerne. Vores forældre startede før kl. 7 med morgenkaffe i stuen. Far og forvalteren fordelte og bestemte, hvad karlene skulle lave. De startede kl. 7.

Mor aftalte mad og indkøb med kokkepigen. En gang om ugen kom fiskemand og brødvogn. Købmandsvarer blev bestilt og kom ud, og købmanden fik også æggekasser med retur. Der blev afregnet hver mdr.

Kostalden startede kl. 4. Mælken blev hentet til privatmejeriet i Ildved. Senere til andelsmejeriet i Ådal. I Ådal var der også mekaniker, købmand, slagter og forsamlingshus. Forsamlingshuset var samlingssted for karlene og pigerne i sognet med skuespil, foredrag og gymnastik i vinterhalvåret.

Tættere på var Bjerlev med 2 købmænd, sadelmager, bager og 2 smede, - som jeg husker var den ene til hesteskoning, den anden til maskiner. Kirken var i Hvejsel og skolen i Mindstrup. Efter 7. klasse kom Mogens og jeg til Tørring skole. Karsten kom til Hvejsel og Vandel ungdomsskole. Åse kom til Jelling i overbygning.

Der var en stor have på Mindstrup. Det var også pigearbejde at passe urtehaven, pryd- og frugtbuske, samt frugttræer. Mor var altid med, når der skulle storvaskes, slagtes gris, høns og ænder. Frugt blev henkogt og syltet. Hun var med i en "syklub" ca. 10 damer til eftermiddagskaffe. Ca. en gang om måneden var mændene med til spisning om aftenen. Mor var også med i skolekommissionen og gik ofte i kirke. Hun blev kørt af far hver gang, hun skulle noget. Det var ikke så almindeligt, at kvinder havde kørekort, men mor fik det i 1969.

Da vi unger begyndte at flytte hjemmefra, genoptog mor gymnastikken. Jeg tror ikke der har været megen tid til kedsomhed - bændler skulle syes i sengetøj og håndklæder, strømper skulle stoppes, og måske skulle der strikkes et par Islands trøjer, gættes kryds og tværs, læses lektier med os og spilles spil og læses en historie

Jettes konfirmation. Karten, fru Seidelin, Mogens, Lis, Åse, farmor Ane og Jette ved Chevrolet'en

Vi børn kom til: Mig i 1948, Mogens i 1950, Karsten i 1952, og Åse i 1956.

Vores far døde i 1978, kun 63 år gammel. Mogens og Hanna overtog St. Mindstrup. Mor boede nogle år på gården, men flyttede til Tørring i 1983. Senere til Jelling, hvor hun havde de sidste år sammen med Jens Søballe.

Efter 8. klasse kom jeg i huset hos tømmermester Sigvald Nielsen i Bredballe. Jeg måtte selv om, om jeg ville i huset eller på husholdningsskole. Det var dengang. Men en fantastisk læreplads længe før, der var noget der hed madspild, men Fru Nielsen brugte alle rester. Vi fik grøn salat til frokost hver dag, det fik vi ikke på landet i 1964. Efter ca. et ½ år i huset fik jeg læreplads som frisør i Vejle. I starten af min læretid boede jeg hjemme, så det var rutebilen frem og tilbage.

Senere fik jeg værelse i Vejle, det var tider. Vi var flere veninder som boede i Vejle, hvor vi kunne gå på danserestauranter. Det brugte vi flittigt, selv om ingen af os havde penge, men en øl kunne holde en hel aften, så det gik. Det var 4 års læretid med perioder på teknisk skole. Jeg var hjemme hver weekend, det var for trist i byen. Det var bedre med frisk luft og en gåtur i skoven.

Jeg tror, jeg fik 28 kr. om ugen i løn, så til fødselsdage og jul var det altid meget fornuftige gaveønsker, tøj, tøj og tøj. Efter et weekendbesøg hjemme fik jeg også vasket tøj og gode madrester med tilbage. Jeg havde en kogeplade på værelset og en mini håndvask.

Jeg blev udlært i 1968. Jeg kunne så lige nå at spare op til et højskoleophold på Sønderborg Idrætsskole. Det var der, vi fik kildeskat. Jeg havde også en kæreste, Holger. Han arbejdede som

revisor, spillede i orkester og boede også i Vejle. Det var 3 mdr. pige sommerskole i Sønderborg, og det sidste pigehold i 1969 i skolens historie.

Efter Sønderborg fik jeg arbejde i Assens. Jeg boede hos Holgers forældre i Ejby og kunne nu køre i bil (Holgers) frem og tilbage. Holger arbejdede hos sin far som revisor. Arbejdet i Assens var ikke så spændende, så jeg søgte og fik arbejde i Odense, hvor jeg boede på et lånt værelse.

Holger havde nu arbejde i Kerteminde. I 1970 købte vi ejerlejlighed i Bolbro og flytter sammen. Min mor kunne ikke forstå, hvorfor vi ikke kunne gifte os, når vi nu boede sammen. Men det ville jeg ikke. Vi blev gift 1971. - Jeg kan her lige tilføje, at min farmor falder. Det var vist under høsten, for far havde travlt, så Holger kørte hende på sygehuset, en brækket arm. Men da de kom hjem, syntes farmor, at de skal være dus. Hun var af den gammeldags slags.

I 1971 startede jeg også som selvstændig frisør. Det var tæt på min tidligere arbejdsplads, som desværre gik konkurs, men jeg havde så kunderne og en assistent med, så det gav en god start. Det gik fint, men i 1976 solgte jeg mig selv og goodwill.

Jeg ville ikke have både salon og børn, så det blev til Christian i 1977. Jeg er nu hjemmegående. Holger arbejder hos Blumøller. Og i 1980 kom Anni. Vi var i disse år rigtig tit hjemme på Mindstrup på weekend. Vi besøgte selvfølgelig også Farfar og Farmor i Ejby, og i deres Sommerhus i Føns.

Der har børnene og jeg holdt efterårsferie, med gaskomfur, gaslampe og toilet i udhuset med lommelygte og havvand til at skylle ud med. Vi havde det herligt, læste og spillede og skulle ikke vaskes så meget. Ferie med børnene var også i sommerhus i Blokhus. En enkel gang på ski i Norge. Mine fritidsinteresser var gymnastik, lidt badminton, og jeg gik på VUC for at tage 9. og 10. klasse enkelt fag.

Anni dyrkede håndbold, lidt gymnastik. Christian prøvede meget forskelligt, gokart holdt længst. Vi boede nær isstadion, så skøjter har de også prøvet. Blumøller havde et svømmebassin, til fri afbenyttelse for personale med familie. Det har vi brugt rigtig meget. I 1995 blev Holger og jeg skilt. Christian var på efterskole og boede ved Holger, og Anni og jeg boede sammen.

Christian blev her i Odense udlært maskinsmed med en del af uddannelsen i Minneapolis. Han snuste til møbelbranchen i Tyskland og kom hjem og blev sælger. Han boede i Dubai lige på det tidspunkt, hvor jeg fyldte 70, så jeg blev inviteret til Dubai, herligt. Almind er basen, sammen med Henriette. Tror de har boet samme i 14 år, har ikke børn sammen.

Anni har også været på efterskole i Ringe. Student fra Mulernes legatskole, handelsskole på TietgenSkolen. Au pair i Schweiz. Derfra til Rosenheim, Tyskland, og arbejdede i samme butik som Christian. Anni har som mange andre gået med reklamer, arbejdet i Bilka, været på gartneri, inden hun startede på Odense Universitets Hospital og blev sygeplejerske.

Anni mødte Claus, de fik Alexander i 2009, blev gift i 2010 og flyttede til Kbh. Claus arbejder i Dansk Industri, og Anni på Rigshospitalet. Christopher blev født i 2011. De bor nu i hus i Vangede.

Efter skilsmissen tog jeg uddannelsen til Social og sundhedshjælper. Mødte Aksel, og vi købte hus sammen. Aksel arbejdede i Odder, men flyttede til Odense og fik arbejde i Stark. Aksel har sommerhus i Norsminde og en søn, Klaus, i Odder, så vi kommer en del på disse kanter.

Jeg gik på efterløn, da jeg fyldte 62. Som pensionister har vi fornøjelse af at være sammen med teater venner, vi går tur med andre, har frivilligt arbejde i kirken og en privat besøgsven. Aksel har også en stor familie, og når alle skal besøges og passes går tiden, - jeg keder mig ikke.

-

Fætter Mogens: *Jeg har sat lidt sammen om Hannas og min liv. Efter folkeskolen var jeg på efterskole i Vesterlund. Derefter kom jeg ud at tjene på flere større gårde, hvorefter jeg blev soldat i Slagelse et år, inden jeg kom på Bygholm Landbrugsskole.*

Efter landbrugsskolen kom jeg til Bølling ved Skjern - også for at passe køer. Det var her jeg mødte Hanna. Hun var født og opvokset på Nørrehede, gik i skole i Højmark og Lem og på handelsskolen i Ringkøbing.

I 1978 flyttede vi hjem til Mindstrup. Hanna blev udlært i tøjbutik i Tørring, og jeg købte nabogården, som far havde købt i 1963. Far døde kort efter. Jeg hjalp mor med gården indtil 1983, hvor Hanna og jeg købte Mindstrup.

Vi blev gift i 1979. Hanna var hjemmegående indtil den yngste af vore to piger, Katrine, var 5 år. Så begyndte hun at arbejde i vuggestue og børnehave.

Vi solgte Mindstrup i 2006 og byggede hus i Jelling.

Den ældste, Majbrit (1980), blev uddannet fysioterapeut og arbejder for Århus kommune. Hun bor i Hasselager med sine to piger. Sarah (2012) og Aliyah (2014).

Katrine (1983) blev uddannet pædagog og arbejder på et bofællesskab i Tørring. Hun bor i Jelling sammen med Jesper. De har 3 drenge, Alfred (2014), Valdemar (2018) og Jens (2020).

-

Fætter Karsten var den tredjeældste på Mindstrup. Han blev uddannet som mekaniker, men rykkede ret hurtigt over på lager og kontor. Han har været hos Lindana i små 30 år, men er nu på deltid, og han har planer om snart at stoppe helt. Han er gift med Lene, som jeg husker vældig godt fra besøgene på Mindstrup, og Karsten bekræfter, at hun fortsat er skrap til at spille kort. Hun har i mange år været fysioterapeut på Vejle Sygehus. De bor i Jelling.

Den ældste af deres børn, Jakob, var uddannet tømrer og bygningskonstruktør, men døde desværre alt for ung i 2016 som følge af modernærkekræft. Det var et meget stort tab. Hans kone, Rikke, er fysioterapeut på en klinik i Tørring og hun bor i Jelling sammen med børnene Karoline (2011) og Mathias (2015).

Den næstældste, Anders, er uddannet fra Handelshøjskolen i Aarhus som revisor, og har nu et job i erhvervslivet som chefcontroller. Han er gift med Susanne, der underviser i innovation og marketing på gymnasiet i Skanderborg. Der har to børn, Johanne (2018) og Gustav (2020) og bor i Viby

-

Kusine Åse blev uddannet i Andelsbanken i Tørring, men kom efter et år til Vejle, hvor hun tog turen med til Unibank og Nordea, inden hun gik på pension for tre år siden. Gudmund, hendes mand, blev først uddannet som automekaniker og flymekaniker hos luftvåbnet, inden han blev murer og kloakmester. Han overtog farens murerforretning, som han afhændede til en af sine svende for få år siden.

De bor i Tørring og fik to børn, Mette og Rikke. Mette, der er uddannet tegnsprogtolk og lærer, blev i 2011 gift med Jesper, som er cand.oecon. og ansat som finance director i Arla. De bor i Skanderborg og har tre børn, Marie (2010), Christian (2014) og Carl (2016).

Den anden datter, Rikke, blev først uddannet som bygningsmaler og tog senere en kontoruddannelse. Hendes kæreste, Svend, tog en landbrugsuddannelse og blev senere klubmedarbejder. De har to børn Anton (2014) og Karen (2019). Karen blev syg kort efter fødslen, men er heldigvis kræftfri nu. De bor i nærheden af Rask Mølle.

I kan se deres familier på stamtræet og på det store foto fra Donsig.

-

Martin: Jeg husker mange besøg på Mindstrup. Det var meget spændende at se de lange rækker af køer i stalden og ikke mindst de store traktorer. Det var jo en meget stor gård på 138 ha., dvs. en proprietærgård, og traktorerne skulle trække store maskiner i tung lerjord.

For Mindstrup lå på den østjyske moræne, som det var tungt at arbejde i, men som var meget mere frugtbar end den vestjyske sandjord. Jeg husker da også, at de dyrkede meget hvede og frøgræs. Det kunne vi ikke avle på Donsig. Jette har fortalt, at de lå lige på grænsen til sandjorden mod vest, hvor naboerne dyrkede kartofler.

Søster AK og jeg var engang på ferie dernede i nogle dage. Jeg husker de mange folk på gården og folkestuen mv. Og også Farmor, som vi havde stor respekt for. Samt naturligvis også den store have, der var en lille park med høje træer, (brand)dam, store blomsterbede og stier.

Der var også en god jagt, og far/Jens glædede sig altid til at komme derned sammen med vores hund. Og vi var flere gange til middag, hvor vi fik lækkert vildt. Der var også en rågekoloni i skoven, hvor de skød ungerne med salonriffel, når de kravlede ud på grenene for at gå på vingerne. De stegte bryststykker, der smagte lidt hen ad skovdue, blev serveret sammen med en dejlig rødvin. Det var et festmåltid.

Der blev ofte spillet whist med trumf, når vi var på besøg. Jeg husker, at alle var gode og hurtige kortspillere, men at Karstens senere kone, Lene, især imponerede.

7. Referencer, summarisk oversigt

Borg Jensen, Henrik	Kierkegaards Verdener, Forlaget Bostrup, 2016
Blicher, St. St.	Udvalgte Værker, Bind 1, Gyldendal 1982
Dinesen, Jens Chr.	Slægtsoptegnelser og Minder, Ringkjøbing 1925
Friis, Achton	De Jyders Land, Grafisk Forlag, 1962
Jeppesen, Alfred	Fra heden til havet, Vestjyske skildringer, Martins Forlag, 1975
Den Vest- og sønderjyske Kreditforening: Hundrede Aar, 1860 – 1960, Ringkjøbing 1960	
Lauridsen, Martin Lauth	Var Kierkegaard Uldjyde?, Herning Folkeblad, November 2021
Nørvang-herred.dk/rind/RindStederOgFolk.htm Giver meget udførlige oplysninger om Rind Sogn i 17- og 1800-tallet.	
Overgaard, Erik	Rind Sogn syd, Høgild, 1994
Gyldendals og Politikens	Danmarkshistorie, 1989
Thomsen, Thomas	Barnemordet i Herning, Forlaget Hovedland, 2001
Trap Danmark, 6. udgave	Særligt afsnittene om Rind Sogn og Velling Sogn. Tilgængelig på nettet
Tudvad, Peter	Kierkegaards Jyllandsrejse, Politikens Forlag 2006
Velling Bog nr. 1	Oplister ejere og familier for alle ejendomme i sognet

-

Arkiv.dk	Fotos og oplysninger om Velling Sogn og Rind Sogn
Arkivalier on-line, ao.dk	Oplysninger fra Rigsarkivet, bl.a. kirkebøger fra Rind og Velling
Søgninger på nettet har givet mange inspirerende oplysninger undervejs.	

-

Både nære og fjernere familiemedlemmer har været behjælpelige med fortællinger og en række oplysninger, ligesom Jens Kirk, Velling, satte mig på sporet af Jens Vejlgård Lauridsen særlige opvækst.

8. Kontaktliste for Lauridsen-slægten

Slettet i denne udgave.

Anette Lauridsen 18. januar 2022.

Jeg modtager meget gerne rettelser og opdateringer, således listen kan holdes ajour. Min e-mailadresse er avl@fibermail.dk

Bilag 1. Andre grene af Lauridsen familien

Ved indledningen af arbejdet med fortællingerne og stamtavlen om familien Lauridsen aftalte Anette og jeg, at vi ville tage afsæt i oldefar og oldemor, Jens og Kristine, i Velling Præstegård og deres efterkommere.

Undervejs har vi på nettet fundet en række oplysninger om andre grene af familien, og vi har været i kontakt med flere slægtninge, som meget imødekommende og hjælpsomme har forsynet os med nye oplysninger.

Det kan jo tænkes, at der er nogen i familien, der har lyst til at arbejde videre med en slægtsforskning, der kan resultere i en større, omfattende stamtavle med ledsagende fortællinger om familien. De vil kunne have glæde af de oplysninger, vi er kommet i besiddelse af, og de er derfor medtaget i dette indskudte kapitel.

Oldemor Christine, "Kristines", slægt i Sædding

Som nævnt ovenfor stammede vores oldemor, Kristine, fra Gammeljord i nabosognet Sædding. På nettet fandt jeg frem til gårdejer og kirkeværge Karsten Gammeljord, som var meget hjælpsom, da jeg ringede til ham. Efterfølgende talte jeg også med hans mor, den 88-årige Nanna G., der blev gift ind i slægten.

Her er et uddrag af vores efterfølgende korrespondance:

Kære Karsten,

Din mor ringede tilbage til mig i søndags, og det var på et meget velvalgt tidspunkt, for det var lige efter middagen ved vores fætter-kusine arrangement hos min søster i Trelde ved Fredericia. Flere i kredsen er inddraget i at få en stamtavle på plads, så de lyttede spændt til min orientering om samtalen med din mor. Og du har helt ret, hun var meget åndsfrisk og oplagt, så vi fik en god snak, hvor hun supplerede nogle af dine oplysninger.

I mellemtiden har jeg fundet ud af lidt mere om familien, som måske kan være med til at hjælpe på hukommelsen:

Mit udgangspunkt var som nævnt, at Christine Larsen, Gammeljord, i 1883 blev gift med min oldefar, Jens Veilgaard Lauridsen, der i Velling havde Hebolgaard og var forpagter af Præstegården. Jeg har

fundet ud af, at hendes forældre, Lars Clemmensen (15.11.1812 – 31.12 1889) og Dorthea Marie Sørensdatter ((Før) 9.11.1810 – 31.1.1898) også havde disse børn – altså søskende til oldemor:

Bodil Marie Larsen (30.7.1842 - ?), Abelone Marie Larsen (14.9.1845 - ?), Søren Larsen Gammeljord (12.1. 1849 - ?)

Søsteren, Abelone Marie Larsen blev gift med Jens Jensen Kirk og fik sønnen Jens Jensen Kirk (Er der en forbindelse til Jens Kirk (V) på Højvang og Strandgården i Velling?)

Hendes bror, Søren Larsen Gammeljord (12.1.1849 - ?), blev gift med Ane Jensen (10.8.1850 – 11.3.1936) og de fik følgende børn:

Dorthea Marie Larsen (16.7.1876 - ?), Ane Katrine Larsen (26.9.1878 - ?), Mariane Margrethe Larsen (2.3.1881 - ?), Lars Gammeljord (Larsen) (30.7.1883 - ?), Jenssine Larsen (27.10.1885 - ?), Niels Albertsen Larsen (10.5.1892 - ?) og Jens Clausager Gammeljord (Larsen) (30.10.1894 - ?)

Jens Clausager Gammeljord blev gift med Povline Nielsine Lauridsen (30.1.1895 - ?), der også kom fra Sædding , datter af Laurids Holk Lauridsen og Jensine Knudsen. Det ser ud til, at de bosatte sig i Varde – jf. at du fortalte, at der var en Varde-gren.

Endelig: Min oldemors mor, Dorthe Marie Sørensdatter, var datter af Søren Pedersen (ca. 1784 – 1854), Albæk, og Kirsten Andersdatter (ca. 1776 – 1856)

Jeg er spændt på at høre, om du kan føre din familie tilbage til en eller flere af personerne ovenfor.

- -

Her er svaret fra Karsten:

Hej Martin

Ja jeg kan sagtens finde min familie blandt dem, du der har fundet.

Lars gammeljord 30-7-1883 er min fars (Laurids Gammeljord) morfar – altså min oldefar.

Lars og Marianne fik børnene Søren, som blev købmand i Kbh. tæt ved Rigshospitalet (tror den hed Trepkasgade) – han blev gift med Ragna, og fik aldrig selv børn, men havde to adoptivbørn.

De fik også en datter, som hed Maren Christine, og hun er min farmor. Hun "kom galt afsted", som man til den tid udtrykte det – altså blev gravid udenfor ægteskab, og det var ikke velanset den gang, så min far blev hjemme på gården og blev opdraget hos Marianne og Lars, altså hans bedsteforældre.

Bedstemor Ditte, som vi kaldte hende, blev gift med Theodor Bilberg med hvem hun fik 4 børn: Jens, Viggo, Lars og Anne Katrine - altså min fars halvsøskende.

De er alle borte nu både min far og hans halvsøskende, men Viggos og Jens' enker er begge levende og bor i Kbh.

Viggo havde en høj stilling i det daværende Hafnia, Jens var afd. leder hos Bing og Grøndahl, Lars havde egen betonelementfabrik, og Laurids - min far- overtog gården efter sine bedsteforældre -- og den bor jeg i øvrigt på og driver stadig i dag.

Med lidt tid og evt. ved hjælp af slægtsbogen kan de øvrige sikkert også stedsfæstes og vel til dels også ud fra det, jeg her har vidst om det.

Mvh. Karsten Gammeljord

-

Der er mange gode oplysninger om en gren af Gammeljord-slægten i Karstens mail. Bemærk også, at han fortæller, at der eksisterer en slægtsbog om slægten.

-

Efterfølgende spurgte jeg Karsten, om han var i familie med advokat Gammeljord, der var anklager i rigsretssagen mod Inger Støjberg. Han skrev tilbage, at hun nok var fra familiegrenen på Randersegnen. Han fortalte også engang, at der var en Vardegren.

Bedstemor Anes slægt – Charles grenen

Farmor/Ane blev, som tidligere fortalt, født i Velling som datter af Murer Charles og hans kone Simine Marie, født Pedersen. Deres hus lå vest for kirken ned mod fjorden. Og som det også fremgik, var Ane født Andreassen, men sammen med familien skiftede hun i 1905 efternavn til Charles. Jeg kender ikke baggrunden herfor, men det hænger måske sammen med, at der omkring det tidspunkt kom en opfordring fra myndighederne til, at "almindelige -sennavne" blev ændret, og at det derfor blev gratis at foretage et navneskifte.

Murer Charles og Maria havde som nævnt tre børn, Andreas, Peter og Ane.

På arkiv.dk/Herning ligger der et foto af **Andreas** Charles (* 24.2.1876 i Velling – + 26.12-1933) og hans forlovede – og senere kone – Caroline Petrea Dinesen (* 8.3.1874 i Kollund - + ? 1936).

Familien Charles, Nykilde. Caroline, Andreas og seks børn

Jens Christian Dinesen

Det må være bedstemor/Anes lillebror. Der er også et foto af hele familien nogle år senere.

Caroline Dinesens far, Jens Christian Dinesen, var født i Fjederholt og blev senere gårdejer i Kollund. Han var meget respekteret på egnen, og han blev stamfar til en god del af Fløe-slægten. Caroline havde en søster, der hed Katrine Dinesen og en bror, der hed Peter Donsig Dinesen. Ja, det er interessant med "Donsig". Jeg mener at kunne huske, at en (anden) Peter Donsig hentede æg på Donsiggård.

Til bage til Andreas:

Andreas og Caroline fik seks børn, der var fars Jens' fætre og kusine:

Karl Emil C. (*14.10.1906 i Velling – + 15.4.1956 i Herning)

Jens *Kristian* C. (* 17.2.1908 i Velling - + ???.1997 i Herning) gift med Oda (-)

Sigfred C. (* 7.3.1910 i Velling – + 30.8.1936)

Aksel C. (* 27.3. 1911 i Velling – + 26.11.1997 i Herning), gift med Gerda (* 10.9.1910 – + 30.4. 1994). Han var farver i Herning.

Thorvald C. ? Thorvald var stenhugger i Herning

Karen Marie C.? ??

Det fremgår af oversigten, at Andreas og Caroline tilbragte de første år i Velling, hvor de fik flere af børnene, og senere flyttede til Herning med familien.

Det fremgår endvidere af arkiv.dk/Herning, at Andreas C., *Nykilde*, i 1916 bestilte et fotografi af et ældre ægtepar – det var vist Jens Chr. Dinesen og konen. Andreas havde altså overtaget sodavandsfabrikken Nykilde på det tidspunkt.

Fabrikken blev senere overdraget til Jens *Kristian* Charles, som førte den videre – sammen med øldepotet for Ceres – indtil omkring 1970. Han var en aktiv erhvervsmand i Herning og gjorde en stor indsats for idrætten.

Han blev gift med Oda, som havde en trikotageforretning ud mod Bredgade i ejendommen foran sodavandsfabrikken. Fætter Jens Erik fortæller, at han mødte Kristian C. til en generalforsamling i Rind Plantage, og fætter Vagn husker, at Kristian C. deltog i flere jagter, så den gren af familien var også aktionærer. Jens Erik husker også, at de i hjemmet havde flere "kludetæpper" - dvs. tæpper, der var lavet ved at sy mindre klude sammen – der var købt hos Oda C.

Han fortæller også, at Oda i sine unge dage var forskolelærerinde i Fløjstrup nord for Grejsdalen, og at hun her havde en kvik elev i regning, nemlig Thorkild "Livrem" Kristensen, der senere blev finansminister (V), generalsekretær for OECD og medstifter af Institut for Fremtidsforskning.

Jeg husker ganske udmærket Kristian C., som jævnligt hentede æg på Donsig, og at han en gang imellem havde et par drenge med.

Jeg husker også en af hans brødre, Karl Emil? (midt for, bagerst i billedet ovenfor), som en gang imellem kom på besøg med sine tekstilvarer. Han var invalid og led af epilepsi (?), men kørte frisk rundt på sin cykel med store bylter med varer foran og bagpå.

Jeg husker, at vi var lidt betænkelige ved ham, da vi var små, men vi fandt ud af, at han var venligheden selv. Og så var det jo altid spændende at se, hvad han havde i sine bylter, når indholdet blev bredt ud på køkkengulvet. Vi købte altid noget, og de seneste nyheder blev bagefter udvekslet over en kop kaffe.

Kristian C. og Oda havde to sønner, Peter og Niels Christian. For et par år siden fyldte Peter 70, og der var en stor artikel om ham og konen, Annie (f. Vesterby), i Herning Folkeblad. De havde holdt sammen siden tiden på Herning Gymnasium, og de havde begge læst medicin på Aarhus Universitet, hvor de senere blev professorer på det Sundhedsvidenskabelige Fakultet.

Peder Charles

Niels Christian Charles

I artiklen fortalte Peter om opvæksten i Herning og oplevelser på Gymnasiet. Han beskrev også de ret beskedne forhold på sodavandsfabrikken, hvor han selv havde haft arbejdsopgaver som dreng, bl.a. med at sætte kapsler på flaskerne.

Han og Annie bor fortsat i Aarhus, hvor sønnen Morten Haaning C. har en stor lægepraksis i Trøjborg ved Aarhus. Han er ph.d. i almen medicin, optaget af forskning og bl.a. ekstern lektor ved Aarhus Universitet. Han er gift med key account manager Anette H. C., og de har to børn ?? og ??.

Morten Hanning Charles

Anette Hanning Charles

Jeg sendte en mail til Peter C. og spurgte, om han ville sende nogle flere oplysninger om Charlesgrenen. Et par dage efter blev jeg ringet op af broren, Niels Christian, der er forstander på Troldkærskolen ved Jels, der er et bo-, arbejds- og oplæringstilbud for unge. Han fortalte, at han som ung havde været lærer i Velling, og at han havde været skuffet over modtagelsen af fremmede.

Hans kone, Jette, er egentlig uddannet som voksenpædagog, men hun er nu designer og driver en større tekstilvirksomhed med eksport til flere lande. De har tre børn, Stine (1989), Ditte (1992) og Asbjørn (1997).

Niels Christian fortalte også, at der var flere oplysninger i slægtsbogen over familien Fløe, og at han

Mejeribestyrer Peter Charles

ville sende mig kopi af nogle sider. Som nævnt har han sendt et foto af kongebrevet om navneændringen og artiklen, "Slægtsoptegninger og minder", af Jens Chr. Dinesen.

Efterfølgende har jeg også fundet ud af, at **Peder Charles** (* 29.08.1877 i Velling – + 23.12.1958 i Varde) ganske rigtig var farmor Anes storebror. Han var mejeribestyrer på andelsmejeriet Fjordlyst i Velling i en periode og senere en aktiv erhvervsmand i Varde som restauratør og hotelejer. Han var gift med Anine Kirstine (f. Nielsen), (25.10.1883 -). De havde en datter, Aase Charles (20.6.1910 -)

Et foto af Ane C. og Martin L. i arkiv.dk blev som nævnt optaget hos en fotograf i Varde.

Theodor Marius Lauridsens slægt

Theodor var født i 1890 og nummer tre i børneflokket – næst efter bedstefar. Han blev gift med Sidsel, født Agerskov, og de overtog forpagtningen af Præstegården efter oldefar Jens, og Theodor blev ligeledes sognefoged i Velling.

Via Bente (Agerskov) Riegenstrup fik jeg kontakt med hendes bror, Theodors barnebarn, Søren Agerskov, der bor på Østerbro i København. Han har hjulpet med en række oplysninger om sin familiegren, der supplerer den tidligere oversigt. Desuden har Lars Agerskovs to døtre og svigerdatter, Anna Birgitte, Inger og Else fortalt mig om deres gren.

Theodor og Sidsels børn

- Jens Agerskov (1924 – 2012). Gift med Liane A. fra Flensborg. Ingeniør, boede i Kolding, men Jens og Liane flyttede som pensionister tilbage til Velling. Jens var medlem af byrådet (V) i Kolding i to perioder. Jeg husker, at han og Lars besøgte os engang i 50'erne.

Jens og Liane havde to børn:

Søren A, gift med Liselotte, bor på Østerbro i København

Bente A., gift med Flemming Riegenstrup, bor fortsat i Kolding

- Lars Agerskov (1928 – 1983). Gift med Kirsten, født Fensvig, datter af lærer Holger Fensvig (oprindeligt H. Rask Nielsen), og Anna Birgitte Toft. Holger F. var lærer på Højmark Skole og senere Rindom Skole og frem til sin pensionering skoleleder på Vesttarp Skole. Den blev senere omdannet til Vestjyllands Højskole. Lars var agronom, underviste på Fjordvang Landbrugsskole, senere landbrugskonsulent; han overtog forpagtningen af præstegården, blev sognefoged og medlem af amtsrådet (V), senere amtsborgmester, men døde ret ung pga. en hjernesvulst.

Lars og Kirsten Agerskov havde tre børn: Anna Birgitte, Inger og Ole:

- Anna Birgitte (Agerskov) Bregnhøj (1951), Balling, Skive. To børn:

Søren (1979) - børn, Anne (2010) og Niels Kristian (2014),

Marianne (1982) – børn, Edith Kirstine (2012) og Anker (2015)

- Inger Agerskov (1953), socialrådgiver, ingen børn. Gift med Leif Langelykke, Helsingør,

- Ole Agerskov (1955 - 2019), gift med Else Aarup Agerskov. Ole var bankuddannet og musiker. Han var engageret i etableringen af Velling Friskole og blev ansat på skolen. To børn:

Lise Aarup og Mette. Lise er gift og har to børn. Mette bor i København og har ikke stiftet familie

Signe Lauridsens gren

Signe (1898) var den yngste i børneflokket i præstegården, og hun blev gift med Marius, der var lærer. De boede først i Ulfborg, og Marius blev senere leder af skolen i Grønbjerg – en snes km. nordøst for Velling.

De havde en søn og to døtre.

- Jens Kristian (1923) blev gift med
1. Petra Birgitte Roos Petersen
Børn: Kim, Bo og Tom
2. Inger Marie Toustrup
Børn: Anette og Per

Jens Kristian var lærer og senere skoleinspektør i Bedsted i Thy. Han var – ligesom Jens Agerskov – meget engageret i amatørteater og bl.a. formand for Dansk Amatørteater Samvirke i en periode, hvor Jens Agerskov var hovedkasserer.

- Anne Kristine, "Stine/Søster" (Kristensen) Welmitz (1926 - 2010) var lærer og gift med Herbert Wellmitz, der som ung nordslesviger kom på ferie efter 2. Verdenskrig hos familien på Grønbjerg skole. De boede i Flensborg. To børn, Birte, der vist nok bor i Berlin, og Hakon, der er overlæge i Aarhus og bor i Risskov.
- Edel (Kristensen) Kristensen (1929) blev gift med brugsuddeleren i Tvis, Poul Henry Kristensen, hvor min moster Jenssine (Lauth) Jensen boede på et husmandssted med sin mand, Kristian. Når vi besøgte dem sammen med mor og far, kikkede vi en gang imellem ind til Edel og Poul og fik en kop kaffe. Og Søster AK legede et par gange med Edels datter, Elsebeth, når hun var på ferie hos moster Jenssine.

Edel havde tre døtre, der fortsat bor i Tvis og omegn: Elsebeth, Margit og Helle. Da jeg ringede til Helle havde hun besøg af sine søstre, og de var alle meget venlige og interesserede.

- Elsebeth (1950) har ikke stiftet familie.
- Margit (1951) har heller ikke stiftet familie.
- Helle (Kristensen) Abildtrup Riis (1957) og hendes mand, Steen, har to børn, Peter (1984) og Marianne (1984), og fire børnebørn.

Det viste sig, at Helles mand, Steen Riis, interesserede sig for slægtsforskning, og efterfølgende sendte mig en mail med flere interessante eksempler på sider, han havde udarbejdet på "My Heritage", ligesom han opfordrede til, at vi kikkede nærmere på, hvad han havde lagt ind. Et par eksempler er medtaget bagerst til dette kapitel.

Andre oplysninger

Søren Agerskov har sendt flere interessante oplysninger i et par mails:

Kære Martin

Mange tak for svarene forleden. De har gjort mig meget klogere på min farfars familie. Faktisk har jeg vidst mindre om den gren af forfædrene end min farmors.

Jeg kan dog huske at have været med til fætter-kusine træf (samme kreds som i Grønbjerg) i Velling forsamlingshus for ca. 20-25 år siden.

Jeg vil ved lejlighed fylde på med faktuelle data på min egen del i stamtavlen.

Med hensyn til Jens Kristians drenge. Jeg kan udelukkende huske at have mødt Kim og Bo. Ved nærmere eftertanke virker navnet Tom på den anden side bekendt i den sammenhæng, så jeg vil ikke udelukke, at han også er kommet til. Han må i så fald være født omkring 1964. Jeg har prøvet at komme i tanker om, hvornår jeg sidst har mødt dem. Vi skal faktisk tilbage til 1963, vistnok februar. Vi boede i Kolding, og de boede i Østervrå ved Hjørring. Dengang var der Kim og Bo. Vi var på weekendbesøg hos dem. Jeg kan specielt huske rejsen, der foregår med tog i et forrygende snevejr og med isvinter. Afgang Kolding lørdag middag direkte fra skole, ankomst Østervrå lørdag aften stærkt forsinket. Hjem igen søndag aften, nærmest nat!

Næste gang jeg traf familien, var det Jens Kristian med ny kone og datter, der i 1974 besøgte mine forældre. Jeg kan desværre ikke huske datterens navn, og hun var omkring 4-5 år.

Derefter har jeg ikke haft kontakt med dem, hvilket nok hænger sammen med, at Jens Kristian døde i 1982.

MVH Søren

Og tidligere denne mail:

Mange tak for din mail og den omfattende stamtavle. Du har gjort et stort arbejde med at få samlet alle disse oplysninger.

Jeg vil gerne hjælpe med til at fylde ud på side 6 og 7 med "min" gren. Men jeg bliver nødt til at hente lidt hjælp i familien. Pudsigt nok savner jeg de præcise oplysninger/datoer/årstal for den nulevende del af familien. Jeg vil derfor tage kontakt til bl.a. min kusine Inger Agerskov, som bor i Helsingør, og som jeg jævnligt møder (i hvert fald inden coronaen kom til). Jeg ved ikke, om du har haft fat i hende.

Med hensyn til Signe og Marius, eller "faster Signe og onkel Marius", som min far altid sagde.

Deres søn Jens Kristian, i daglig tale J.K. og min far arbejdede i flere år sammen om amatørteater. Jens Kristian var instruktør, og min far var scenetekniker. I nogle år var Jens Kristian formand for Dansk Amatørteater Samvirke, og min far hovedkasserer. Jens Kristian var skolelærer, og til sidst skoleinspektør i Bedsted Thy. Han døde omkring 1982. Han havde af første ægteskab børnene Kim og Bo, og andet ægteskab en pige.

Han havde ganske rigtigt søsteren Edel, der var gift med brugsuddeler Poul Kristensen i Tvis. Pudsigt, at de som børn havde helt det samme efternavn! Som pensionister flyttede de til Holstebro. Jeg

talte sidst med hende, da jeg for 8½ år siden ringede til hende om min fars død. Da jeg skrev til hende for 3½ år siden om min mors død, fik jeg brev tilbage fra en af Edels døtre om, at hun også var død nu. De havde børnene Elsebeth, Margit og Helle.

Signe og Marius havde også et tredje barn nemlig Stine kaldet Søster. Hun var også skolelærer og blev lige efter krigen gift med lærer Herbert Wellnitz i Flensburg. Her traf hun min mor, idet de begge dyrkede gymnastikundervisning. På et tidspunkt havde Søster lejlighed til at præsentere sin fætter Jens for min mor, og resten kan du selv regne ud! De havde to børn, Birte og Hakon. Birte bor vist i Berlin, medens Hakon er overlæge i Aarhus.

Mine forældre havde megen kontakt med de tre søskende, og de besøgte gensidigt hinanden i 50'erne og 60'erne.

Faster Maren og onkel Alfred. Jeg ved meget lidt om dem, udover som barn at have besøgt dem i Lem, hvor de boede som pensionister. De havde tidligere en gård på Nørhede. De havde sønnen Jens, der en overgang sidst i 50'erne var i tjeneste som karl hos min farfar. Han boede i Lem hele livet og blev først gift i en høj alder, vistnok omkring 50 år.

Lars Gammeljord Lauridsen. Jeg ved ingenting om ham, udover at han, som du skriver, var gift med Gunde Kjeldsen. De boede på gården Foldkjær ved Ulfborg.

Så er der forbindelsen til Jens Jensen Kirk og Jens Kirk(V) på Strandgården i Velling. Jeg ved det ikke, udover at sidstnævnte var med til min fars begravelse. Men om det var som familie langt ude, som bekendte eller partifæller, ved jeg ikke. Jeg vil prøve at spørge Inger A. om det.

Med hensyn til familiebilderne fra Grønbjerg. På min fars negativstrimmel er der fra selve opstillingen udelukkende de to billeder. Han fik åbenbart ikke taget billede af højre trediedel. Til gengæld er der flere andre fra dagen, som jeg vedlægger to styk af. Et med kædedans, hvor jeg har mere end svært ved at sætte navn på personerne. Det andet er taget oppe fra, hvor der er ved at blive stillet op til familiebilledet. I den høje opløsning (85 mb og for stort at sende som mail!) kan jeg se, at de to siddende yderst til højre er min farmor Sidsel (med siden til) og min farfar Theodor. Lige ovenover min farmor står min mor med langt halsbånd. En af de to herrer i forgrunden har sikkert taget dit billede fra begivenheden. Damen med kraftige briller til venstre for din faster Lis kan ligne Edel.

På bænken har vi fortsat fars onkel Marius med hatten, dernæst tante Anne, fars faster Signe, og min mor, Johanne. Bag tante Anne står tante Astrid og bag hende farbror Thue. Bag Signe står hendes datter, Søster. I bagerste række bag mor står far. Endelig genkender jeg fætter Erik i forreste række foran Signe. I bagerste række længst til venstre står Jens Kristian, Signe og Marius' søn.

Her genkender vi igen farfar Martin med Vagn på skødet og til højre for ham farmor Ane. Bag farfar står faster Lis og bag hendes højre skulder i den hvide skjorte hendes mand Åge, = onkel "Uffe". Foran farmor sidder kusine Inger i forreste række. Er det kusine Åse til højre for hende?

Men jeg savner Maren og Alfreds Jens, Edels Poul og Søsters Herbert på billederne. Herbert fotograferede også; men jeg synes ikke, at han ligner nogle af de fotograferende herrer.

Noget helt andet. Har din familiegren forbindelse til herregården Mindstrup ved Tørring? Jeg kan huske, at vi engang på en biltur ca. 1962 omkring Gudenåens og Skjernåens udspring improviseret kørte derind, idet min far fortalte, at vi havde familie der. Vi blev godt modtaget og blev der også til aftensmad. Ved at google kan jeg i dag se, at ejeren dengang hed Seidelin.

Mange hilsener Søren

Søren har også sendt disse to fotos fra sammenkomsten på Grønhøj Skole i sommeren 1952. Her er flere af personerne lettere genkendelige end på fotoet ovenfor i det tidligere kapitel.

Nedenfor er der et par eksempler på Steen Riis' sider i My Heritage.

MyHeritage Family Tree Builder, PremiumPlus [Steen Riis] - riis@mail.dk

Rediger Vis Person Familie Diagram Rapporter Favoritter Forskning Synkroniser (Udgiver) Familieside Værktøj Hjælp

Slægtstræ
Marius Kristensen og Signe Lauridsen

Personer

Hurtig filter:
Fornavn:
Efternavn:

Alle personer

ID	Fornavn	Efternavn
1	Steen	Riis
2	Helle Abild	Kristens
3	Peter Abild	Riis
4	Marianne	Abildstrup
5	Poul Henry	Kristens
6	Eva	Møller P.
7	Edel	Kristens
8	Niels	Andersen
9	Finn Aage	Riis
10	Birthe Mar.	Riis
11	Carsten	Riis
12	Mathias	Christen
13	Karen Mar.	Jensen
14	Elsebeth A.	Kristens
15	Margit Abil.	Kristens
16	Egon	Braun
17	Marius	Kristens
18	Signe	Lauridsen
19	Peder	Kristens
20	Dorthea Kl.	Kristens
21	Mads Krist.	Kristens
22	Ane	Andersen
23	Kresten	Kristens
24	Anders Kil.	Kristens
25	Mette Krist.	Lykkeha
26	Rudy	Kristens
27	Jette Hedeg	Kristens
28	Torben Bo	Kristens
29	Birthe	Kristens
30	Peter	Riis
31	Majbritt	Riis
32	Poul Egon	Riis
33	Silas Ben.	Riis
34	Susanne	Riis

12475 personer 3235 familier

Skriver her for at søge

19°C Skyet 17:06 21-06-2021

MyHeritage Family Tree Builder, PremiumPlus [Steen Riis] - riis@mail.dk

Rediger Vis Person Familie Diagram Rapporter Favoritter Forskning Synkroniser (Udgiver) Familieside Værktøj Hjælp

Slægtstræ
Jens Kristian Kristensen og Petra Birgitte (Gitte) Ross Petersen

Personer

Hurtig filter:
Fornavn:
Efternavn:

Alle personer

ID	Fornavn	Efternavn
1	Steen	Riis
2	Helle Abild	Kristens
3	Peter Abild	Riis
4	Marianne	Abildstrup
5	Poul Henry	Kristens
6	Eva	Møller P.
7	Edel	Kristens
8	Niels	Andersen
9	Finn Aage	Riis
10	Birthe Mar.	Riis
11	Carsten	Riis
12	Mathias	Christen
13	Karen Mar.	Jensen
14	Elsebeth A.	Kristens
15	Margit Abil.	Kristens
16	Egon	Braun
17	Marius	Kristens
18	Signe	Lauridsen
19	Peder	Kristens
20	Dorthea Kl.	Kristens
21	Mads Krist.	Kristens
22	Ane	Andersen
23	Kresten	Kristens
24	Anders Kil.	Kristens
25	Mette Krist.	Lykkeha
26	Rudy	Kristens
27	Jette Hedeg	Kristens
28	Torben Bo	Kristens
29	Birthe	Kristens
30	Peter	Riis
31	Majbritt	Riis
32	Poul Egon	Riis

12475 personer 3235 familier

Skriver her for at søge

18°C Skyet 17:29 21-06-2021

Bilag 2. Artikel om Søren Kierkegaard, der blev bragt i Herning Folkeblad den 13. november 2021 med avisens egne illustrationer.

Var Søren Kierkegaard uldgyde?

Af fhv. direktør Martin Lauth Lauridsen

Mange har hørt fortællinger om vores berømte filosof og forfatter Søren Kierkegaard og om farens opvækst i Sædding i Vestjylland. Her vogtede faren får, og på en kold efterårsdag kravlede han op på en høj og forbandede Gud. Kort efter kom han i lære hos sin morbror i København, der var uldkræmmer. Han blev velhavende og ret belæst, og han fik senere stor betydning for sin søns udvikling som filosof og forfatter.

Søren Aabye Kierkegaard

Det er mindre kendt, at Søren Kierkegaards mor stammede fra Brandlund lidt uden for Brande, og at der var tætte bånd mellem familien i København og uldgyderne på Herningegnen. Det var således kræmmerfamilien på Overgaard i Høgild, der stod faddere ved Søren Kierkegaards dåb. Det har hverken han eller andre skrevet så meget om.

Der er derimod mange beretninger om udviklingen fra egnens bindestuer og hosekræmmere til den moderne tekstilindustri. Her i artiklen vil jeg kun belyse de vigtigste træk i udviklingen på Kierkegaardfamiliens tid, og lægge vægten på forbindelsen mellem uldgyderne på heden og i København.

Kierkegaards far vogtede får og drog siden til København

Søren Kierkegaards far, Michael Pedersen Kierkegaard, voksede som nævnt op i Sædding Sogn, der som bekendt ligger syd for vejen mellem Videbæk og Ringkøbing. I midten af 1700-tallet var der fortsat meget store hedestrækninger i Sognet, og drengen vogtede ofte får på farens gård,

Kirkegaard. Nu er gården væk, men man kan fortsat se, hvor den lå, for der blev for mange år siden rejst en mindesten på stedet.

En efterårsdag med regn, kulde og blæst fandt drengen livet så miserabelt, at han krøb op på en høj og forbandede Gud – en handling, der tyngede ham resten af livet. Ja, han frygtede, at Guds hævn ville ramme ham, og at han ville dø ung. Han blev pietist og medlem af Brødremenigheden i Stormgade, og han var livet igennem meget optaget af sit eget og menneskenes forhold til Gud.

F. Vermehren, Fårehyrde på heden, - der binder hoser

Michael Kierkegaard kom til København som 12-årig, hvor han kom i lære hos morbroren, der drev en god forretning med uldvarer. Michael kom hurtigt efter det, og han opbyggede en blomstrende forretning og foretog så gode investeringer, at han ikke blev ramt nævneværdigt af statsbankerotten i 1813. Ja, familien blev velhavende, og Søren Kierkegaard levede hele livet af midler og arven fra faren.

Michael Pedersen Kierkegaard

Ane Kierkegaard

Skønt skolegangen i Vestjylland havde været beskednen, blev faren ret belæst, og han lærte sig f.eks. tysk for at kunne læse de tyske filosoffer. Indtil sin død prægede han derfor Søren Kierkegaard ganske meget, og indflydelsen fremgår da også flere steder af sønnens forfatterskab.

Han kom aldrig tilbage til Jylland, men han stiftede et legat på 3000 rigsdaler, der skulle sikre en bedre undervisning for de unge i sognet. Han blev derfor betragtet som "sognets velgører", og midt på den nordlige væg i Sædding Kirke blev i 1823 ophængt den trætavle med guldbogstaver, som han havde sendt over fra København, så menigheden hver søndag kunne blive mindet om donationen.

Året efter farens død foretog Søren Kierkegaard sin Jyllands-rejse for at besøge farens hjemstavn og farens søster, Else, der havde overtaget Kirkegård sammen med sin mand. Det blev en rejse med mange minder om faren, som blev udførligt beskrevet af Søren Kierkegaard selv - og senere af andre forfattere.

Kierkegaards mor var tjenestepige og kom fra Brandlund

Søren Kierkegaards mor, Ane Sørensdatter Lund, kom fra Brandlund lidt vest for Brande, og hun tog som ung pige til København for at blive pige i huset - først hos sin bror, men ret hurtigt derefter hos husekræmmer Mads Nielsen Royen, der var kompagnon med Michael Kierkegaard, og som også kom fra Herningegnen. Og da Mads' søster, Kirstine, blev gift med den velhavende Michael, flyttede Ane nogen tid efter med derover som tjenestepige.

Kirstine døde efter mindre end to år, og ikke så længe efter viste det sig, at tjenestepigen Ane var gravid. Det var naturligvis noget af en skandale på den tid. Brødremenigheden misbilligede i høj grad illegitime forhold, og efter loven skulle mænd dengang overholde en sørgeperiode på mindst et halvt år.

Og Michael Kierkegaard behandlede mildest talt ikke Ane pænt i første omgang. Det fortælles, at han havde et ønske om en ægteskabskontrakt, der ville stille hende så urimeligt dårligt, at en advokat ikke ville være med til at udfærdige den.

Men de blev gift og levede sammen i mange år med Michael som den meget dominerende og Ane som den stille, underdanige kone, der tog sig af børnene og husholdningen. Hun har derfor ikke fået plads i Søren Kierkegaards forfatterskab og dermed heller ikke i de mange lærde afhandlinger, der har beskæftiget sig med den berømte filosof og forfatter.

Men det blev senere fortalt, at hendes død ramte Søren Kierkegaard hårdt. Og man kan jo gisne om, hvad det har betydet for ham, at halvdelen af hans gener kom fra moren, og at de havde et nært forhold i de første år af hans liv.

Ane og Michael Kierkegaard fik syv børn sammen, hvor Søren Kierkegaard blev født som den yngste i 1813.

Michael blev ikke ramt af nogen forbandelse, og han døde først som 82-årig. Det var en meget høj alder dengang, hvor gennemsnitsalderen var omkring 40 år. Men børnene var ikke så heldige. De fleste døde ret unge, og Søren Kierkegaard nåede en alder på 42 år og døde i 1855.

De uldjyske forbindelser

I midten og slutningen af 1700-tallet var der fortsat store uopdyrkede arealer i Vestjylland, hvor heden bredte sig. De var vanskelige at opdyrke, men de gav mulighed for fåreavl. På herregården Herningsholm blev der oprettet et "Schäferei", dvs. en stor fårebestand, på de magre jorder, og der var dengang flere får end kreaturer i herredet.

Vi kender alle fortællinger om, hvorledes man ude på landet bandt hoser (= strikkede strømper), medens man vogtede får. Et berømt eksempel er Blichers senere fortælling om "E Bindstouw". I 1741 udstedte Christian den 6. et velkendt dekret, der gav hosekræmmere fra de midtjyske herreder Bølling (hvor Sædding lå), Lysgaard og Hammerum lov til at sælge deres uldvarer overalt i riget. Handlen med uldvarer udviklede sig derfor stærkt i de følgende år - også med landets største by, København, der naturligvis var særlig vigtig.

Flere familier som Kierkegaard og Royen slog sig op på uldhandlen, og der opstod flere handelscentre, bl.a. i egnen omkring Høgild 8 km syd for Herning, hvor Royen-familien boede på Overgaard. De to familier drev forretning sammen, de var indgifte med hinanden, og Royen-familien stod som nævnt faddere ved Søren Kierkegaards dåb i Helligåndskirken i København. (Nej, Royen var ikke en fransk slægt. Det var såmænd en variation af det gode danske navn, Røjen, der lå ved Sunds nord for Herning).

R. Christiansen, Bindestue

Her er kun nævnt de nære familieforbindelser. Dertil kommer naturligvis alle forretningsforbindelserne og kontakten til de andre medlemmer af Brødremenigheden.

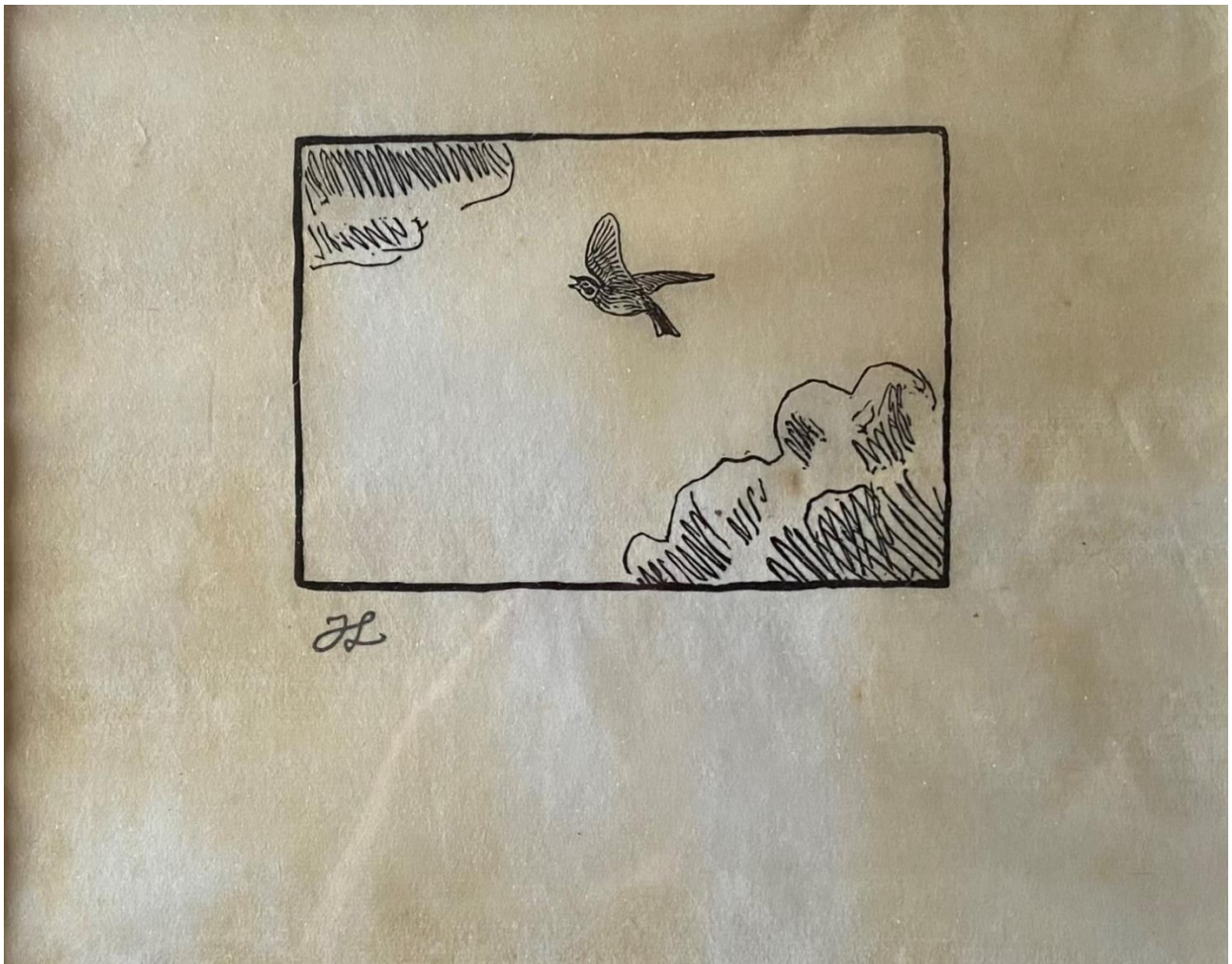
En sådan forbindelse afspejler sig i navnet Søren **Aabye** Kierkegaard, som jo var hans fulde navn. Søren Nielsen Aabye var fra Aulum, han blev gift med en Royen fra Høgild, og han fik bevilling som husekræmmer. Som ældre flyttede han over til sønnen i Hillerød, og Søren Kierkegaard blev opkaldt efter ham, da han blev døbt.

-

Om de jyske forbindelser gør Søren Kierkegaard til en "anden generations uldgyde" kan naturligvis diskuteres. Men det må snerpe derhenad.

-

Vigtigste kilder: Borg Jensen, Henrik: Kierkegaards verdener, Forlaget Bostrup 2016; Steens, Jørgen: Kierkegaards vestjyske arv, Kristelig Dagblad, 3. august 2013; Tudvad, Peter: Kierkegaards Jyllandsrejse, Politikens Forlag, 2006; Villy M. Sørensen (på nettet): Søren Kierkegaard and his Ancestors, 2020.

Johannes Larsens lærke

